

ОПШТИНА ПОЖЕГА

ПРОГРАМ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ - КРЕНИМО У БОЉИ ЖИВОТ ЗАЈЕДНО -

октобар 2007.

Садржај:

О ПОЖЕГИ.....	5
МЕТОДОЛОГИЈА.....	6
ВИЗИЈА ПОЖЕГЕ.....	10
ПРИРОДНИ РЕСУРСИ.....	11
ДЕМОГРАФСКА ПОЛИТИКА.....	14
УНАПРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ И РАЗВОЈ ГРАЂАНСКОГ ДРУШТВА.....	19
ЗДРАВСТВО.....	23
ОБРАЗОВАЊЕ.....	28
СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА.....	32
СТРАТЕГИЈА ЗА СМЕЊЕЊЕ СИРОМАШТВА У Србији спроводиће се кроз: повећане могућности запошљавања, ефикасну социјалну заштиту, бољи положај пензионера и старих, здравствену заштиту у функцији смањења сиромаштва, образовање у функцији сиромаштва, еколошки аспект смањења сиромаштва. Основни циљ стратегије за смањене сиромаштва у области социјалне заштите је благовремено откривање најсиромашнијих, већа усмереност на радно неспособне чланове друштва, развој алтернативних облика социјалне заштите, развој професионалних стандарда и процедура, побољшање информисаности грађана о програмима у социјалној заштити, повезивање свих актера социјалне заштите на локалном нивоу, унапредивање социјалне заштите особа са инвалидитетом и развој посебних програма за интеграцију Рома, избеглих и расељених лица.....	33
КУЛТУРА.....	36
СПОРТ.....	40
МЛАДИ И СЛОБОДНО ВРЕМЕ.....	43
РУРАЛНИ РАЗВОЈ.....	47
РАЗВОЈ ЛОКАЛНЕ ПРИВРЕДЕ.....	52
ИНФРАСТРУКТУРА И КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ.....	56
ЗЕМЉИШНА ПОЛИТИКА.....	60
Смернице.....	61
Општи циљ.....	63
Стратегија развоја.....	63
ЖИВОТНА СРЕДИНА	65
БЕЗБЕДНОСТ.....	69

Поштовани суграђани,

Пред Вама је текст Програма развоја Општине, који ће у наредном периоду представљати основ развоја наше заједнице.

Као што и сам наслов каже «Програм развоја Општине» је документ који предвиђа развој наше локалне заједнице као и њено унапређење на свим нивоима живота.

Свима је већ добро познато да наша Општина има веома повољан географски положај, представља раскрсницу важних друмских и железничких путева, има велике потенцијале за привредни развој и развој уопште. На жалост, тај привредни развој у последњих неколико година веома успорен, а један од узрочника јесте и то што немамо одговарајући Програм о приоритетима у локалном развоју.

Препознајући потребу да се та ситуација измени и да општина Пожега коначно одреди приоритете свог развоја, донета је одлука да се сачини овакав документ. Општина Пожега је већ седам година укључена у Програм подршке општинама (МСП), који спроводи Швајцарска организација ИТЕЦО, а финансира га СДЦ. Због тога је уз њихову помоћ и помоћ стручних консултаната, одржана радионица за израду Програма развоја, на којој су учесници били представници Општинске управе, општинских и републичких јавних и комуналних предузећа, општинских институција, цивилног друштва и политичких партија. Основни циљ је био да се пронађу заједнички циљеви, приоритети и механизми за спровођење развоја наше Општине. Као резултат рада учесника поменуте радионице произашао је овај документ који ће усвојити Скупштина општине Пожега и који ће бити смерница за њен даљи развој.

Овим Програмом дефинисани су приоритети развоја наше Општине за период од 2007-2025. године, и то у петнаест тачака:

- Природни ресурси
- Демографска политика
- Унапређење локалне самоуправе и развој грађанског друштва
- Здравство
- Образовање спорт
- Социјална заштита
- Култура
- Спорт
- Млади и слободно време
- Рурални развој
- Развој локалне привреде
- Инфраструктура и комуналне услуге
- Земљишна политика

- Животна средина
- Безбедност

Овако конципиран Програм развоја усмерен је ка томе да искористи све предности децентрализације, чији су темељи постављени Законом о локалној самоуправи, а уједно да изађе у сусрет хармонизацији постојећег правног оквира са регулативом Европске уније. Као најважнију предност овог Програма истичем да он пројектује развој Општине без уплитања страначко-политичких интереса, што је на жалост последњих година био тренд у развоју већине општина у Србији.

Из тих разлога се надам да ће свако од Вас пажљиво прочитати овај документ и препознати у њему сопствене циљеве.

Још једном желим да се захвалим нашим пријатељима из Програма подршке општинама који су помогли да овакав документ буде донет. Вас, поштовани суграђани, желим да замолим да нам свесрдно помогнете у реализацији циљева постављених овим Програмом, како би живот свих нас учинили бољим, квалитетнијим и успешнијим.

С поштовањем,

**ПРЕДСЕДНИК
ОПШТИНЕ ПОЖЕГА
Мр Милан Стевовић**

О Пожеги

Пожега, по својим историјским, урбанистичким и географским посебностима, припада старим насељима, у Србији. Одликује се знатном и дуговременом урбанистичком уређеношћу, комуналном опремљеношћу, јер међу првима у Србији добија: регулациони план, електрично осветљење и пошту а касније телеграфски саобраћај и пругу уског колосека.... Књаз Милош Обреновић ју је прогласио варошицом 1832. године и од тада добија данашњи архитектонски облик са тргом у средини насеља, града.

Кружни трг омогућује ортогоналну уличну основу развоја на све стране света, задржавајући почетну тачку круга, центар. У Пожеги се најпре развија занатство а средином деветнаестог века ту је средиште и седиште Ужичке нахије, потом Црногорског, па Пожешког среза.

Данас, град Пожега има око 13.000 житеља, а Општина 42 насеља са око 34.000 становника и спада у средње развијене урбане, привредне и културне средине наше Републике.

Сразмерно броју становника, Пожега има задовољавајућу, пратећу инфраструктуру у облику здравственог, просветно-образовног, културног, техничко-сервисног, саобраћајног и општег степена задовољења потреба житеља своје Општине.

Привреда и мала привреда Пожеге је у делимичној власничкој трансформацији, опоравку, организовању, реорганизовању са знацима напретка и развоја....

Разноликост, од врло успешних до неуспешних предузећа је евидентна а руководство Општине са својим стручним службама чини све да се слабости превазиђу а успеси наставе....

Туристички и угоститељски капацитети са природним ресурсима Општине Пожега су реална шанса у долазећем времену.

Традиционална пољопривредна производња и «бренд производи» омогућиће бољи живот села и већи друштвени доходак Општине.

Град на раскрсници путева, на ушћу река и укрштању пруга, био је и остао славни завичај многим познатим личностима из српске културе, науке, политике и историје. Град песника и спортиста. Станиште и боравиште људи од имена и угледа у читавој Републици.

И због тога, а сагледавајући објективне проблеме којих има и у најразвијенијим друштвима, приступило се изради Програма развоја Општине, из кога ће произаћи програми који ће квалитет становника наше Општине, подићи у долазећем времену.

Методологија

Од средине осамдесетих у општинама Србије је била запостављена пракса планирања развоја. Документи који садрже заједничку визију будућности или/и дугорочне циљеве развоја и који би обухватили друштвени, економски, институционални, инфраструктурни и развој животне средине нису били пракса, а сходно томе није било ускладјених планова и програма на средњорочном и годишњем нивоу. Последица је био стихијски развој који није био заснован на реалним потребама и могућностима локалних заједница.

Општине у Републици Србији су законским решењима после 2000. године, а посебно Законом о локалној самоуправи (сл. Гл.РС бр. 09/02, 33/02) добиле већу аутономију у погледу планирања развоја на својој територији.

Законом о локалној самоуправи је дефинисана као примарна одговорност локалне самоуправе да изради, усвоји и реализује програме развоја општине (члан 18. и 30. Закона о локалној самоуправи).

Институционални оквир, процедура као ни садржај ових документа нису прописани законом нити подзаконским актима. Са друге стране поједине одредбе Закона се могу применити на процедуру израде, усвајања и примене и садржаја овог документа.

Међутим, већини општина и даље недостаје свеобухватна стратегија развоја, као документ који обезбеђује координисаност између појединих сектора планирања. Истовремено у неким општина постоји свест о значају и потреби дугорочних програма развоја, али недостаје јасна предства како треба да изгледају квалитетни програми развоја, како до њих доћи и како их примењивати и реализовати.

Општине Пожега је због тога заинтересована за израду Програма развоја општине који ће бити основа планирања, а самим тим и оријентациона тачка за даље планске документе. Добра полазна основа у општинама била су већ израђена планска документа и искуства са различитим методологијама. Такође велики број улазних информација и смерница се може добити из националних стратегија.

Програм развоја општине треба схватити :

као документ којим се заједнички ствара слика будућности једне заједнице (визија), а након сагледавања стања где се она налази у овом тренутку, где жели да буде (циљ), како да до тога дође (сценарио), у ком временском периоду и шта је за то неопходно (ресурси, мере, инструменти).

Као менаџмент инструмент којим се дефинишу будући задаци општине, јасно позиционирање према регији којој припада, потенцијалним инвеститорима, донаторима, кредитним фондовима и др.

Као синергију (синтезу) свих планских документе, уз поштовање њихове различитости, хијерархијске приоритетности, реалности, применљивости и др.

као основу за даље процесе планирања (годишњи, средњорочни планови, секторски планови, и др), уз неопходност истицања да је то динамични документ, који је с једне стране подложен променама, а с друге стране се мора поштовати и примењивати.

Приступ и методологија МСП-а у изради Програма развоја општине, су дефинисани на основу: искуства МСП Програма са израдом планова промена и других планских документа у општинама партнерима, сарадње са Институтом за економику предузећа и регионалну економију (ИБР) из Луцерна, искустава Светске Банке из методологије „Градови промена“, као и искуства других донатора који су поцавали израду стратешких документа у Србији.

ПРИСТУП У ИЗРАДИ ПРОГРАМА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ

Успешност израде ПРО-а резултат је осмишљеног приступа прилагођеног локалним условима и потребама. МСП приступ је обезбедио :

Свеобухватну подршку процесу израде (методолошка, стручна и техничка подршка)

Поштовање свих начела одрживог развоја

Учешће и подршка политичког руководства општина у изради ПРО

Активно учешће цивилног друштва у свим фазама израде

Обухватање свих друштвено-економских аспеката развоја општине уз коришћење социо-економске анализе којом су идентификовани реални развојни потенцијали као и услови за њихово искоришћавање

Приступ МСП-а је такође створио основе:

Да ПРО-а буде подршка у даљој примени општинског система планирања и повезивања са другим планским активностима у општинама

За изградњу капацитета општинских служби за израду и имплементацију ПРО

За подршку међуопштинској и регионалној сарадњи у смислу размене искуства и координације развоја

ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПРО

Процес израде ПРО обухватио је шест основних фаза, које су делом модификовати у складу са условима и специфичностима општина за које се раде.

Припремна фаза - организација рада

Формирање оперативног тима (координационог одбора, савета за израду, и сл) и одређивање вође Тима, који су одговорни за вођење целог процеса, и за поштовање временског плана и обезбеђивање константне подршке општинског

руководства. Одликује се мултидисциплинарним способностима својих чланова и у њему су поред јавног заступљени и представници пословног и цивилног сектора.

Обезбеђивање „експертске подршке“ тиму (два консултанта), у спровођењу методологије, у обради резултата, припреми материјала за сесије, вођењу састанака, и сл.

Идентификација заинтересованих страна и њихових интереса -идентификовани су сви локални актери који могу бити заинтересовани за израду ПРО који имају интерес да се укључе у појединим фазама или у израду материјала за поједине области. На овај начин је постигнуто да локални актери прихвате ПРО „као свој“ и да буду подршка, а не опоненти.

Формирање ширих радних група и успостављање партнерстава са пословним и цивилним сектором.

Анализа постојећег стања

Прикупљање и анализа постојеће општинских и републичких планских докумената која могу бити од користи у изради ПРО (студије и анализе за поједине области, постојећа планска документације, националне стратегије, итд).

Израда социо-економске анализе на основу статистичких показатеља.

(сагледавање односа како у општини тако и у окружењу и на националном нивоу).

Креирање Програма развоја општина

Први нацрт ПРО настао је као резултат методологије групног планирања. Подељен је више поглавља (12), а свако поглавље је посвећено је једној области деловања. За сваку област деловања урађена је:

верификација анализа постојећег стања (проблемско стабло, поље сила)

дефинисане су могућности за интервенцију, стратегије које ћемо применити,

дефинисана је визија општине, као оптимистичка и реална слика заједнице,

дефинисани су циљеви развоја- општи и појединачни,

мере и инструменти за реализацију циљева,

Даљом обрадом првог нацрта ПРО-а на састанцима са радним групама, по појединачним областима, као и са координационим општинским тимом настаје други нацрт, а затим и трећи нацрт који усваја Координациони тим, као Предлог ПРО-а. Овај предлог представља се привредном, цивилном и политичком естаблишменту општине на консултативним састанцима.

Јавна расправа и представљање грађанима, организује се након одржавања

Валидационе радионице, на којој је потребно обезбедити консензус свих учесника у изради ПРО-а.

В.Израда плана мониторинга и оцене реализације

Дефинисање индикатора мониторинга и евалуације

Времески распоред вршења мониторинга и евалуације

Дефинисање „одговорних“ за вршење мониторинга и евалуације -

Усвајање ПРО и Годишњи акциони план

Визија Пожеге

Општина Пожега је заједница задовољних грађана заснована на развијеној привреди, грађанском друштву, традиционалним вредностима породице и очуваној и уређеној животној средини, која пружа услове за квалитетан и сигуран живот и рад уз сталну промоцију природних и културних вредности.

Породица

Обнова села

Животна средина

Економија

Грађанско друштво

Афирмација културних вредности

Природни ресурси

Постојеће стање

На територији општине Пожега пољопривредно земљиште обухвата око 65%. У структури пољопривредног земљишта оранице и воћнаци чине 34%, ливаде и пашњаци 30% шуме додатних 30%, док се остале површине простиру на осталих 6%. У том смислу Пожега има повољне услове за развој пољопривредне производње. Најразвијеније гране пољопривреде су сточарство и воћарство. Општина предњачи у узгоју оваца и говеда. Иако су природни услови такви да погодују развоју воћарства, услед застарелих садница, недовољне примене савремених агротехничких мера и уситњених површина за узгој воћарских култура, тржишни вишкови код овог вида пољопривредне производње су минимални. Природне погодности омогућавају узгој шљива јабука малина и другог јагодичастог воћа.

Шуме заузимају око 30% општинске површине, при чему је око 73% шума у приватном власништву. Сагоревање дрвне масе представља и један од основних видова енергије који се, у недостатку Топлане, користи у Општини. Такође постојеће шуме погодују очувању биодиверзитета и развоју ловства. Потенцијалну опасност за даљи развој шума представља прекомерна експлоатација.

На подручју општине је ловиште *Милешево* укупне површине 41.143ха од чега шуме чине само 28,8%. Ово брдско планинско ловиште се налази на обронцима Маљена, у Тометином Пољу и ширем простору Пожеге. Гајене врсте дивљачи су: дивља свиња срна зец, фазан, пољска јаребица и јаребица камењарка. Број регистрованих ловаца је у паду а није регистровано присуство страних ловаца.

На подручју општине Пожега се спајају на врло кратком потезу Моравица Скрапеж и Ђетиња, стварајући ток Западне Мораве. На подручју града регулационо су уређивани доњи токови Ђетиње и Скрапежа. Остварен је степен заштите од великих вода.

Општина је што се тиче минералних сировина богата кречњаком који се експлоатише у Јелен -Долу. Утврђене су значајне резерве мермера који се користи као украсни камен/*плави ток* у Каленићима/Значајна лежишта шљунка и песка налазе се у долинама Моравице, Скрапежа и Ђетиње.

Основни проблеми

- Неадекватно коришћење и управљање природним ресурсима,

- Не постоји институција на нивоу Општине која се бави природним ресурсима,
- Не постоји Студија за коришћење природних ресурса,
- Недовољна међуопштинска сарадња у очувању природних ресурса,
- Ниска свест о рационалном коришћењу природних ресурса,
- Недовољно коришћени ресурси за привредни и пољопривредни развој

Потенцијали за развој

- Водни потенцијали (општина на пет река),
- Термоминералне воде (Рошка бања, Средња Добриња)
- Шумски предели за развој туризма (Лорет, Тометино поље, Тучково),
- Богатство споредних шумских производа и лековитог биља
- Обрадиве површине за производњу органске хране,
- Заштићена природна добра (археолошка налазишта на подручју Висибабе, Пилатовића, Годовика),
- Минерални ресурси (Мермер, Плави ток, кречњак)

Смернице

Према стратегији развоја туризма обавеза ЛСУ је израда програма развоја туризма. На ЛСУ је такође и одговорност за сарадњу са локалном туристичком индустријом, као и обезбеђење дугорочне заштите и интегрисано управљање природним ресурсима. Надлежност ЛСУ је истраживање и систематизација постојећих геотермалних извора.

Стратегија развоја шумарства одређује укључивање ЛСУ кроз израду планова за газдовање шумама и учешће у процесу установљавања и газдовања заштићеним природним добрима.

Постоји стратегија развоја уређења и коришћења простора, генерални урбанистички план Пожеге, регулациони план обилазнице за Косјерић прва фаза.

- Општи циљ Заштита природних ресурса и њихово одрживо коришћење у складу са еколошким капацитетом конкретног простора
- Примена конкретних мера у циљу смањења високих подземних вода, појаве клизишта,
- Смањење загађења и регулација водотокова

- Заштита обрадивих површина и њихово рационално коришћење

ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Стратегија развоја

1. Стратегија очувања и заштите природних ресурса

- 1.1 Израда студије за рационално коришћење и заштиту природних ресурса
- 1.2 Перманентна регионална сарадња у очувању и коришћењу природних ресурса
- 1.3 Континуирана едукација професионалног кадра и становништва у погледу заштите природних ресурса
- 1.4 Перманентно очување биодиверзитета

2. Стратегија управљања природним ресурсима

- 2.1 Развијање институционалних оквира за управљање природним ресурсима на локалном нивоу,
- 2.2 Рационално коришћење, заштита и обнављање обновљивих природних ресурса,
- 2.3 Континуирано праћење стања и начина коришћења природних ресурса

3. Стратегија коришћења природних ресурса за привредни развој

- 3.1 Стављање природних ресурса у функцију развоја туризма, пољопривреде и прерађивачке индустрије,
- 3.2 Регионално повезивање у циљу правилног искоришћавања природних ресурса
- 3.3 Перманентно маркетиншко промовисање постојећих природних потенцијала

Испитивање и коришћење алтернативних извора енергије (био-гас, мини хидро електране, ветар).

Демографска политика

Постојеће стање

У периоду 1948.(31014 ст.) до 1981. године, становништво општине је у сталном минималном порасту док је по резултатима пописа из 1991. дошло до пада броја становника, а пад је настављен и по попису из 2002.године (32293 ст.). Стопа смањења броја становника 2002. у односу на попис из 1991. године је у оквирима смањења укупног броја становника Централне Србије ван САП, а мања је од стопе смањења броја становника Златиборског округа.

У истом периоду број становника у граду порастао је са 2 249 на 13206.

Поред смањења броја становника настављена је тенденција раста броја становника у градској средини, док се смањење наставља у сеоским насељима. Само у 6 насеља (Бакионица, Висибаба, Љутице, Пожега, Расна и Табановићи) дошло је до раста броја становника.

На овако кретање броја становника општине Пожега првенствено утиче смањење природног прираштаја и негативни салдо миграције становништва.

Просечна старост становништва града је 37,8 година, а општине 41,6 година изнад је просечне старости региона (39,2).

Старосна структура становништва општине показује процес старења укупне популације и неповољнија је у односу на Златиборски регион и Централну Србију.

Последњих година у становништву општине уочљива је тенденција опадања удела младих и пораст удела старих у укупном становништву, што је последица ниске стопе наталитета и негативног салда миграција, јер се ради о емиграционом подручју.

Целокупан период после другог светског рата карактерише повећање броја домаћинстава и смањење њихове просечне величине. Раст броја домаћинстава није условљен само поастом броја становништва него и раслојавањем самих породица.

У послератном периоду повећан је број домаћинстава на нивоу општине за 66% од чега у сеоским и мешовитим насељима за 12%, а највећи раст је у градском насељу и износи 425%.

На основу демографских показатеља пописа из 2002 године евидентна је алармантна ситуација у овој области. Поред тенденција пада укупног броја становника, што потврђује и висок негативни природни прираштај, миграциони салдо је такође у негативној зони, првенствено као последица све већег одласка младих у веће регионалне центре Републике, као и из села у градско подручје општинског центра. Поред негативног природног прираштаја, општину карактерише и неповољна старосна структура тј. све веће учешће старог становништва у односу на младе. Такође, општину карактерише

неравномеран размештај тј. концентрација градског становништва у насељу Пожеги где живи 40.9 % становника, са густином становања 1137 ст/км².

На основу резултата анкете испитивања јавног мњења у општини Пожега, евидентно је да су грађани препознали као приоритетан проблем пада наталитета тј. "беле куге" у општини Пожега.

Основни проблеми

- Смањење броја становника због ниског природног прираштаја и негативне миграције,
- Неадекватна демографска политика на нивоу државе,
- Недостатак планова, мера и фондова за подстицај рађања деце,
- Депопулација села и замирање пољопривредне производње,
- Низак ниво изграђености и одржавања инфраструктуре и јавних објеката,
- Поремећен систем вредности и отуђености од вере, породичних и традиционалних вредности,
- Непостојање оквира за развоја малих и средњих предузећа на нивоу општине, школовања за потребе привреде и политике запошљавања,

Потенцијали за развој

- Постојећи људски ресурси,
- Природни ресурси, као фактор за обезбедјење егзистенције становништва и економске стабилности на сеоском подручју .
- Створене вредности (објекти спорта, здравства, културе, инфраструктуре и других услуга).
- Политичка зрелост и спремност руководства и органа општине за доношење свих потребних мера и њихову реализацију.

Смернице

Просторни план општине (прва фаза израде - Стратегија развоја планског подручја) евидентирала је проблеме досадашњег демографског развоја општине који се поклапају са социо-економском студијом. У предлогу плана дате су мере и активности у циљу заустављања ових процеса и омогућавања равномернијег развоја општине.

Приоритетне активности прву фазу имплементације ППО до 2015. године и прву фазу реализације планских ресева до 2010. године су:

- Задржавање младог радно способног становништва у центрима и насељима на руралном подручју Општине;
- Израда и реализација програма запошљавања и samozaposљавања радно способног и женског дела популације у прехрамбеној и другим индустријама, туризму, услугама, водопривреди и сумарству;

- Организовање програма трајног стручног образовања пољопривредника, програма квалификације, преквалификације и иновације знања и других облика образовања одраслих;
- Развој и уредјење центара у мрези насеља;
- Контола и усмеравање корисцења, изградње и уредјења простора на улазно-излазним правцима у општински центар и у магистралним и регионалним инфраструктурним коридорима;
- Развој и виси квалитет услуга и објекта јавних служби у центрима у мрези насеља;
- Прибављање земљишта у јавно власништво и минимално комунално опремање планираних зона и локалитета у секундарним општинским центрима;
- Активирање и побољшање инфраструктурне опремљености постојећих локација и напустених производних објеката;
- Израда и почетак реализације програма ревитализације, инфраструктурног опремања и уредјења изградјеног простора секундарних општинских центара;
- Израда и реализација програма ревитализације, инфраструктурног опремања и уредјења изградјеног простора микро центара и почетак реализације програма за остала развијенија сеоска насеља;
- Израда и реализација програма ревитализације, инфраструктурног опремања и уредјења осталих запоцетих и иницираних зона изградње поред магистралних и регионалних путева;
- Подизање квалитета образовног процеса и опремљености матичних основних школа у центрима у мрези насеља до 2010. године
- Подизање нивоа квалитета, опремљености и организације пружања услуга примарне здравствене заштите у постојећој мрези објеката у центрима у мрези насеља до 2010. године;
- Развој и организација пружања услуга социјалне заштите центрима;
- Повећање доступности и уједначавање квалитета услуга јавних служби у осталим насељима на руралном подручју и развој нових интегрисаних програма здравствене и социјалне помоћи старацким домаћинствима до 2010. године;
- Развој нових услуга, подизање нивоа квалитета и модернизација административно-управних услуга у постојећој мрези објеката месних заједница у центрима у мрези насеља до 2010. а у осталим МЗ до 2015. године;
- Просирење обухвата специјализованог превоза на све ученике основног и средњег образовања;
- Израда и реализација програма развоја и организације пружања услуга предшколског васпитања и образовања на руралном подручју
- Организација и интензивнији развој мобилних екипа децијих вртица, примарне здравствене и социјалне заштите.

Општи циљ одрживог демографског развоја Републике Србије је у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће. Овај ниво простог обнављања становништва или замене генерација значи да на индивидуалном нивоу једна жена у свом репродуктивном периоду треба да се надомести са једним женским дететом, тј. да нето стопа репродукције буде једнака јединици. Досезање општег циља неминовно захтева и предходно досезање посебних циљева:

- Ублажавање економске цене подизања детета (финансијска помоћ породици са децом)

- Усклађивање рада и родитељства (неопходно да држава различитим мерама помогне жени да у што је могућој мери оствари своје потребе и усклади родитељство и задовољење различитих интересовања, а поготову усклади родитељство и радно, односно професионално ангажовање),
- Снижавање психолошке цене материнства (психолошка цена материнства је субјективни доживљај коштања рођеног детета) потребно је крирање погодне климе за одлуку о рађању детета.

Општи циљ

ПОВЕЋАЊЕ И РАВНОМЕРАН РАЗМЕШТАЈ СТАНОВНИШТВА УЗ АФИРМИСАНУ ПОРОДИЦУ КАО СТУБА ДРУШТВА

Стратегија развоја

1. Стратегија образовања и запошљавања

- 1.1 Децентрализација образовног система
- 1.2 Перманентно усавршавање и преквалификација кадрова у складу са потребама привреде и јавних и комуналних служби
- 1.3 Заједнички програми у сарадњи са фондом за запошљавање и привредним субјектима (програми стипендирања, стамбене политике)

2. Стратегија повећања наталитета

- 2.1 Оснивање фонда за помоћ породицама са више деце
- 2.2 Ослобађање од дела комуналних накнада породицама са децом
- 2.3 Програм афирмације вишечлане породице путем локалних медија и других јавних промоција и акција

3. Стратегија унапређења и развоја села

- 3.1 Промовисање младих и успешних пољопривредника
- 3.2 Фондови за унапређење пољопривредне производње и сеоског туризма
- 3.3 Успоставити манифестације кроз које ће се промовисати пољопривредна производња на територији општине
- 3.4 Обнављање организовања пољопривредне изложбе
- 3.5 Перманентно обучавање пољопривредних произвођача за производњу здраве хране

4. Стратегија за очување породице као стуба друштва

- 4.1 Промовисање породичних вредности у сарадњи са Српском православном црквом, локалним медијима, културним центром,
- 4.2 Оснивање породичних саветовалишта

- 4.3 Оснивање саветовалишта за младе
- 4.4 Мотивисање породичне производње
- 5. Стратегија развоја инфраструктуре и јавних услуга**
 - 5.1 Изградња, реконструкција и стално одржавање путева, електро мреже, водовода, канализације...
 - 5.2 Изградња, реконструкција и стално одржавање школских, спортских, здравствених и других јавних објеката
 - 5.3 Доношење програма културних и спортских садржаја како у граду тако и по селима
 - 5.4 Унапређење јавног превоза

Унапређење локалне самоуправе и развој грађанског друштва

Постојеће стање

Финансирање јавних расхода (инвестициони и материјални трошкови и расходи за запослене...) врши се из изворних прихода буџета Општине и трансверских средстава буџета Републике. Ниво транспарентности општинских послова није задовољавајући и неопходно је укључивање и консултовање грађанских организација у доношењу одлука и постоји потреба за едукацијом из области партиципације грађана, тимског рада, лидерства, односа са јавношћу и планирања. Познавање рада на рачунару и страних језика чланова одбора и скупштине је недовољно. Ефикасност административних услуга је релативно задовољавајућа. Општинске службе немају довољну међусобну сарадњу ни сталан мониторинг и евалуацију рада запослених у општинским структурама. Такође би јасније требало дефинисати овлашћења и одговорност сваког запосленог у општини. Не постоји успостављен систем награђивања и санкционисања запослених.

Анкета грађана је указала да је одређени број грађана спреман да се укључи у процесе побољшања рада локалне самоуправе и да су спремни да поделе своје идеје сходно задовољењу њихових постојећих потреба. Насупрот њима расте број грађана који су неодлучни јер имају одређене сумње у рад општинских органа. Постоји и одређен број грађана, који није занемарљив, који не жели да се укључи и да било какав допринос из разлога што немају поверење у рад представника локалне самоуправе и што мисле да се њиховим укључивањем ништа битно неће променити.

Традиционалан однос локалне власти и грађанског друштва за последицу има пасивне грађане који су неинформисани о постојању грађанске иницијативе и могућности које она пружа. Нису упознати ни са тим да постоји законски оквир којим је то регулисано, Закон о локалној самоуправи.

Веома мали број грађана је упознат са приоритетима општине за наредну годину а још мање за наредне три године што указује на неефикасно информисање грађана од стране локалне самоуправе о намерама и плановима као и о неконсултовању самих грађана.

Основни проблеми

- Неадекватно искоришћени људски ресурси
- Неефикасно пружање услуга

- Недовољна сарадња локалне самоуправе и организација грађанског друштва и непостојање адекватног законског оквира који дефинише ту сарадњу,
- непоштовање већ потписаних Споразума о сарадњи између локалне самоуправе и организација грађанског друштва
- Недостатак финансија
- Политизација ЛСУ
- Непостојање факултативних институција (менаџер, омбудсман, главни архитекта, менаџер управљања људским ресурсима, бесплатна правна помоћ),
- Неадекватна кадровска решења,
- Централизованост - однос Република - Општина
- Централизованост - однос Општина и месне заједнице и недовољна сарадња између месних заједница

Потенцијали за развој

- Постојање активних и стручних невладиних организација,
- У току је реконструкција зграде општинске управе и унапређење ИТ,
- Постоји радио и локална ТВ,
- Квалификациона структура запослених у ЛСУ.
- Постоји изванредан број активних месних заједница (Тометино поље, Расна ...),

Смернице

Реформа државне управе се остварује кроз принципе децентрализације, фискалне децентрализације и изградњу професионалне и деполитизоване државне управе - усмерене ка потребама грађана, уз примену савремених ИТ.

Основни циљ ЛС је преузимање активне улоге носиоца и координатора локалног развоја. Да би се реализовала стратегија локалног развоја, ЛС се мора ангажовати у спровођењу различитих активности:

- обезбеђење образовања и тренинга грађана,
- побољшање квалитета живота,
- побољшање услуга локалних органа управе,
- помоћ развоја невладиног сектора,
- израда стратегија повећања личне безбедности и смањење криминала.

Према декларацији о одрживом развоју у градовима и општинама Србије неопходно је да локална самоуправа:

- мобилише грађане, друштвене и невладине организације, предузећа и пословна удружења како би сви они имали активну улогу у планирању локалног одрживог развоја,
- успостави принцип да су за спровођење акција ка одрживости одговорни сви сектори друштва,
- развија и усваја локалне планове одрживог развоја кроз консензус унутар локалне заједнице,

- прати остваривање акција усмерених ка одрживости и о томе обавештава јавност,
- успостави отворени дијалог међу локалним властима и успостави отворени дијалог са централним властима.
План промена за општину Пожега дефинисао је потребу за ефикасном локалном самоуправом, која треба да буде савремена, технички опремљена, са адекватном организацијом рада, транспарентна, професионална, деполитизована, доследна у примени Закона и општинских одлука и отворена за сарадњу. Учесће грађана је дефинисано као двосмерна комуникација између грађана и локалних власти, чији је резултат доношење квалитетнијих одлука, које имају јавну подршку.

Општи циљ

ЕФИКАСНА ЛОКАЛНА САМОУПРАВА КАО СЕРВИС ГРАЂАНА И УСПОСТАВЉЕНО ГРАЂАНСКИ ОДГОВОРНО ДРУШТВО, КРОЗ АКТИВНО ПАРТНЕРСТВО ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, НЕВЛАДИНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА, ГРАЂАНА И ПРИВАТНОГ СЕКТОРА

Стратегија развоја

1. Стратегија модернизације локалне самоуправе

- 5.5 Успостављање неопходних институција и служби,
- 5.6 Унапређење кадровске структуре,
- 5.7 Унапређење услова рада (простор, опрема, ИТ),
- 5.8 Стално информисање и консултовање грађана,
- 5.9 Успостављање ефикасније сарадње служби и институција у оквиру ЛСУ,
- 5.10 Унапређење постојећих аката (усклађивање, ефикаснији рад ...),
- 5.11 Унапређење међуопштинске и регионалне сарадње
- 5.12 Успостављање механизма за деполитизацију служби и институција
- 5.13 Упознавање и примена добрих модела из других општина

6. Стратегија унапређења грађанског друштва

- 6.1 Подстицање грађана за учешће у раду ЛСУ,
- 6.2 Доношење и спровођење меморандума и споразума о сарадњи грађанског друштва (НВО и ЛСУ),
- 6.3 Обезбеђење простора и услова за рад НВО и УГ,
- 6.4 Успостављање и примена стандарда за оцену рада запослених у ЛСУ и НВО
- 6.5 Успостављање општинског фонда за финансирање пројеката грађанског друштва

7. Стратегија управљања финансијама

- 7.1 Унапређење наплате прихода,
- 7.2 Јавно заговарање за фискалну децентрализацију,
- 7.3 Координисано планско прикупљање и коришћење екстерних финансијских средстава (ЛСУ и НВО),

- 7.4 Доношење и усклађивање локалних прописа о прикупљању и коришћењу средстава,
- 7.5 Стална иницијатива за враћање имовине ЛСУ.

Здравство

Постојеће стање

У Пожеги постоји традиција пружања здравствених услуга која се временом трансформисала и реформисала. Дом здравља је дограђиван и прошириван одређеним бројем нових служби док су болнички капацитети смањени и службе укинута (педијатрија, гинеколошко-акушерско, са операционом салом, очно, (број постеља, кадра и број услуга су такође смањени). Дом здравља на годишњем нивоу пружа око 270 000 прегледа који у том бројем знатно прелазе стандарде дате од стране Министарства здравља. Новом реорганизацијом је издвојена стоматолошка служба. Због неадекватног простора у Дому здравља службе опште медицине, хитне помоћи и кућне неге, раде у истом простору, што условљава дужа чекања и тиме веће незадовољство, пацијената. То све утиче мањим делом на квалитет а већим делом на квантитет пружених услуга. Раздвајањем ових служби постоји могућност да се и квалитет и квантитет услуга повећа.

У оквиру службе за здравствену заштиту жена, саветовалиште за контрацепцију својим радом доприноси смањењу броја абортуса, а цела служба преко систематских прегледа уочава малигна обољења и малформације плода.

Служба за заштиту здравља деце је континуирано и активно укључена у прописане систематске прегледе, поштује миленијумски циљ за смањење смртности деце до пет година, промоцију дојења и здраве исхране и рано уочавање и даљи третман код деце код којих постоји неки психофизички поремећај.

На стварање гужви утиче и непостојање информационог система. Тренуто је у Дому здравља само разведена мрежа за постављање компјутера.

Становништво Пожеге је кроз испитивање јавног мњења (2007год.) препознало проблеме и потребе да се унапреди квалитет и обим здравствених услуга у општини Пожега при чему се ови проблеми налазе на средини лествице рангираних проблема, али наводе да ове године постоји застој у том решавању. Такође грађани препознају да је републичка влада у највећој мери била одговорна за здравствену заштиту, али и препознају споре помаке и пасивност локалне самоуправе. Анкетирањем од стране Министарства здравља које се спроводи последње три године, квалитет рада у Дому здравља Пожега је повољније оцењен последњим анкетирањем, па је Дом здравља од 157 домова здравља у местима до 50 000 становника рангиран са последњих места на 15 место прошле године.

Према подацима из Завода за јавно здравље Републике Србије, у читавој земљи, па и у општини Пожега, у порасту је број оболелих од хроничних масовних незаразних болести (кардио-васкуларних обољења, хроничне опструктивне болести плућа, гојазност...) и од малигнитета. Дом здравља са расположивим кадром и дијагностичким процедурама, активно учествује у борби против наведених болести, али трендови намећу потребу да се појачају превентивне и саветодавне услуге, модернизују дијагностичке службе и да се отворе поједине субспецијалистичке службе.

Основни проблеми

- Централизована сарадња преко Здравственог центра Ужице уз непостојање могућности за директно управљање финансијама од стране Дома здравља
- Велики број служби је организационо и просторно груписан у оквиру Службе опште медицине (хитна медицинска помоћ, општа медицина, кућна нега и лечење),
- Повећан административни обим посла,
- Застој у напредовању рада специјалистичких служби, развојних саветовалишта и превентивних центара за промоцију јавног здравља услед ограничења везаних за Законом прописану организацију здравствене службе,
- Неадекватан простор и опрема у оквиру Дома здравља и Болнице,
- Недовољан број кадрова и неадекватна структура према потребама,
- Неусклађени стандарди и прописи са потребама становништва.
- Ограничени болнички капацитети,
- Проблеми у функционисању пратећих и техничких служби Болнице (кухиња, вешерај)
- Неадекватно одлагање медицинског отпада

Потенцијали за развој

- Постоје услови за пружање примарне, секундарне здравствене заштите преко Дома здравља, два болничка одељења и Службе за физикалну рехабилитацију у Дому здравља,
- Однос особља према пацијентима,
- Добра снабдевеност лековима,
- Успостављен Адвокат за примедбе грађана у Дому здравља,
- Подмлађен кадар и мотивисан за стручно усавршавање,
- Постојање мреже теренских амбуланти у селима (Јелен до, Жежевица, Горња Добриња, Роге, Прилипац).
- Могућност за сарадњу са локалним институцијама у области превентивне заштите, додатних услуга итд. (Центар за социјални рад, Црвени крст, школе, Дечији вртићи, приватна лекарска пракса, невладине организације ...)

Смернице

У оквиру **Националне стратегије развоја туризма РС** међу туристичким производима који су посебно интересантни за Србију је и здравствени туризам. У склопу својих ванстандардних активности ДЗ планира мере којима би се укључио у то (превенција астме и ХОБП-а, хипертензије и гојазности).

У оквиру **Националне стратегије запосљавања** која обухвата пуну запосленост, квалитет и продуктивност рада, ДЗ планира да се укључи у остваривање циља заштите здравља запослених и безбедност на раду. Тиме се вец бави Служба

медицине рада своји превентивним и периодичним прегледима запослених а и особа које се тек запосљавају, као и редовним контролама запослених на местима са повећаним ризицима.

У оквиру **Националне стратегије унапредјења положаја особа са инвалидитетом** као једна од мера коју ДЗ ради а планира да просири је развијање стандарда квалитета здравствених услуга које се пружају тим особама и обезбедјивање њихове доступности, у складу са савременим међународним прихваћеним методама процене инвалидности и потреба тих корисника.

У оквиру **Националне стратегије о старењу** цији је главни циљ стварање интегралне и координиране политике рада здравствене и социјалне заштите трзиста рада и образовања ускладјених са демографским променама, ДЗ планира даље континуирано обезбедјивање помоћи и неге у кући, корисцењем својих служби: Патроназе, КНЛ, као и стварање заједничких мобилних екипа са социјалном заштитом, волонтерима, хуманитарним и невладиним организацијама и удружењима грађана које би осматрале потребе старих и координисаним радом ресавале проблеме на терену.

У оквиру **Националне стратегије за контролу дувана МЗ** и Национална комисија за превенцију пусења су предвидели бројене активности на пољу превенције и сузбијања пусења: ратификација Оквирне конвенције о контроли дувана WHO, доприносу у изради закона и подзаконских аката и израда Предлога стратегије са оквиром за примену мера које ће у будућности унапредити здравље грађана РС. ДЗ прихвата и реализује водеће принципе ове стратегије, да је: право сваког грађанина да живи и ради у средини без дима, буде информисана о здравственим последицама пусења, прево сваког пусаца да у оквиру здравствене заштите добије савет и подрску у вези са одвикавањем од пусења, да се спречи пусење међу младима, да се едукује јавност корисцењем свих медија и да се постују све законске и административне одлуке везане за пусење.

У оквиру **Националне стратегије за смањење сиромаштва ДЗ** прихвата и остварује све мере које је МЗ прописало у циљу побољсања положаја и здравствене заштите пензионера, избеглих и прогнаних и расељених лица.

Циљ Националог програма за ТБЦ је успешна контрола ТБЦ, смањење морбидитета и морталитета и повећање броја излецених. Основне мере, које ДЗ спроводи су: откривање ТБЦ, правилно и успешно лецење свих оболелих стандардизованим краткотрајним резимима (ДОТС), спречавање рецидива и мултирезистентне ТБЦ и сузбијање епидемије. За успешно спроводјење овог програма неопходни су: јака политичка и финансијска подрска Владе и локланих самоуправа, откривање ТБ-а бацила директном микроскопијом спутума и др. методама (Ртг, лаб.), активно трагање међу особама у контакту са заразеним и у ризицим групацијама становништва стандардизовани краткотрајни резими лецења свих оболелих у условима правилног збрињавања и директног надзора над терапијом, редовно снабдевање квалитетним АТЛ прве линије и стандардизован систем працења и извештавања. У овој години је запажен знатан пад оболелих од туберкулозе.

Главне компоненте **Националне стратегије за борбу против ХИВ** су: превенција ХИВ-а/АИДС-а у општој популацији, међу младима и посебно осетљивим групацијама становништва; нега, лечење и подршка особама које живе с ХИВ-ом/АИДС-ом; подршка заједнице у борби против ХИВ-а/АИДС-а. Активности које се директно односе на спровођење Стратегије на локалном нивоу су: повећање обима доступних информација о ризицима за преношење ХИВ инфекције, полно преносивих болести и могућностима заштите; повећање обима знања и вештина младих да избегну ХИВ инфекцију и ППИ и развој и подршка службама које су усмерене ка потребама младих; дефинисање програма и спровођење едукације о ХИВ-у/АИДС-у и ППИ, и мера превенције на свим нивоима образовања; јачање капацитета институција здравствено-социјалне заштите на свим нивоима (јачање капацитета локалне самоуправе за спровођење програма

превенције и подршке, у складу с прописима - формирање мреже за психосоцијалну подршку, укључујући државне органе и организације и невладине организације - центри за социјални рад, НВО, хуманитарне организације).

Дом здравља препознаје своју улогу у реализацији свих наведених националних стратегија. Већина активности из ових стратегија спада у домен превенције, тј. Примарне здравствене заштите па је и директна надлежност Дома здравља односно биће на индиректан начин у надлежности локалне самоуправе (Закон о локалној самоуправи, чл...)

Организација објеката примарне здравствене заштите ће се заснивати на Дому здравља у Пожеги са здравственим станицама и амбулантама. Секундарна здравствена заштита пружаће се у Болници Савинац. Мрежу објеката примарне здравствене заштите проширити и амбулантама у : насељима Расна-Горобиље, Глумач-Бакионица, Тометино поље-Душковци, Здравчићи-Радовци, Пилатовићи. Обезбеђивање веће доступности услуга примарне здравствене заштите становништву на руралним подручју подразумева прилагођавање рада здравствених служби потребама локалне средине.

Општи циљ

ВИСОК КВАЛИТЕТ УСЛУГА У ОБЛАСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ СТАНОВНИШТВА

Стратегија развоја

1. Стратегија унапређења здравствених услуга

- 7.6 Реорганизација постојећих служби (кућна нега, хитна помоћ, поливалентна патронажна служба...)
- 7.7 Реализација програма изабраног лекара,
- 7.8 Реализација програма превентивних активности и акционих планова (специфичних активности, општих активности у циљу подизања здравствене културе становништва),
- 7.9 Унапређење постојећих специјалистичких служби и дијагностичких процедура и развој субспецијалистичких служби,
- 7.10 Издвајање Дома здравља као независне институције из здравственог центра Ужице
- 7.11 Проширење обима ванстандарних услуга здравствене заштите,
- 7.12 Обезбеђење једнаког приступа услугама здравствене заштите становницима са читаве територије општине,
- 7.13 Модернизација и усавршавање рада дијагностичког центра при болници,
- 7.14 Проширење активности логопедске службе у смислу формирања Центра за психофизиолошке поремећаје и патологију говора уз осавремењивање опреме и континуирану едукацију запослених

8. Стратегија унапређење услова за рад

- 8.1 Континуирана набавка савремене медицинске опреме у складу са потребама служби,
- 8.2 Редовно одржавање постојећих инсталација и опреме,

- 8.3 Редовно одржавање и обнављање возног парка,
 - 8.4 Реконструкција постојећег простора и доградња зграде за потребе служби
 - 8.5 Уређење простора и прилаза око Дома здравља,
 - 8.6 Увођење ИТ, редовно одржавање и обнављање,
 - 8.7 Обезбеђење адекватног приступа болничком кругу (реконструкција приступних саобраћајница и других комуналних инфраструктура),
 - 8.8 Реконструкција и проширење постојећих болничких капацитета,
 - 8.9 Унапређење рада теренских амбуланти
- 9. Стратегија унапређења комуникације и сарадње**
- 9.1 Унапређења комуникације (формирање службе за односе са грађанима ...)
 - 9.2 Примена менаџерских приступа у управљању здравственом устаном и комуникацијама са другима
 - 9.3 Успостављање сарадње, комуникације и координације са другим локалним службама као и регионалним у зајдничким актвностима (центар за социјални рад, СУП, школе, вртићи)
 - 9.4 Координација пружања скупих здравствених услуга на регионалном нивоу
 - 9.5 Успотављање координације и сарадње са приватним сектором (стоматологија, гинекологија, ПР, лабораторије)
 - 9.6 Подстицање задужбинарства и остварење пуног приступа донаторским фондовима,
- 10. Стратегија развоја кадровских потенцијала**
- 10.1 Реорганизација и израда нове систематизације радних места у складу са стандардима и потребама,
 - 10.2 Стално стучно усавршавање,
 - 10.3 Запошљавање и задржавање стручног кадра у општини, уз стимулативне мере (стипендирање, могућност усавршавања, решавање стамбених проблема ...),

Образовање

Постојеће стање

Од образовних институција у Општини Пожега постоје: Дечији вртић, две матичне основне школе, средње образовање (гимназија, техничка школа и пољопривредна школа).

Број деце предшколског узраста у општини Пожега износи 2028 (6.3% од укупне популације), док број деце школског узраста износи 3626 (12.4% од укупне популације). Број ученика у основним школама износи 1958 ученика. Основна школа Емилија Остојић као матична школа и са сеоским подружјима има 513 ученика док школа Петар Лековић броји 1445 ученика.

Штом се тиче средњих школа то су Гимназија, Техничка школа и Пољопривредна школа у којима се образује укупно 1668 уџеника. Гимназија броји 458 ученика, Техничка школа 606, а Пољопривредна 604 ученика.

Удео неписменог становништва бележи константан пад и достигао је ниво повољнији од Округа и централне Србије. Преко 85% неписмених на територији општине чине жене старије од 65 године. Међутим, образовна структура у Општини је и даље испод нивоа који бележи Златиборски округ и знатно испод нивоа централне Србије.

У области образовања постоји простор за унапређење услуга и услова рада. Започета је реформа школства али нису постигнуте задовољавајући резултати због учестале промене законске регулативе што се посебно односи на измене школског програма. Евидентни су проблеми који произилазе из двојног начина финансирања, јаког утицаја Министарства на дефинисању врсте занимања и броја одељења, што се касније негативно одражава на запошљавање. Уочљив је проблем у сарадњи и комуникацији како на локалном тако и на регионалним нивоу и одсуство конкретних резултата сарадње. Постоји редовна комуникација са Министарством просвете али она не решава актуелне проблеме у образовању. Из свега овога произилази лоша мотивација наставника, ученика и родитеља, присуство лоших услова за рад, неприлагођени и застарели школски програми.

Према испитивању ставова грађана проблеми у области образовања нису препознати као веома значајни. У 2007. години образовање се налази на средини лествице најважнијих проблема, док нешто већи број грађана сматра да се проблеми у овој области решавају. Међутим, претходних година је евидентан пад оних који сматрају да се проблеми у области образовања решавају. Анкета грађана је показала и да су грађани веома заинтересовани да дају допринос на побољшању услова и модернизацији наставе. Грађани сматрају да се у нашој општини ефикасније решавају проблеми у образовању него у другим општинама.

Основни проблеми

- Неадекватан простор и опрема,

- Централизиција образовања,
- Недовољна сарадња и координација (привреда, школе, родитељи, Национална служба запошљавања)
- Недовољна саобраћајна безбедност ученика,
- Недовољен ваннаставне активности,
- Недовољни капацитети дечијег вртића,
- Коришћење алкохола, дувана, дрога код школске деце,
- Непостојање образовања за децу ометену у развоју,
- Опадање броја деце.
 - Непостојање вртића у селима

Потенцијали за развој

- Велики број талентоване деце,
- Мотивисаност наставног особља за унапређење рада,
- Услови за спровођење практичне наставе у средњем образовању,
- Сарадња образовних установа са ЛСУ
- Постојање интерната у Пољопривредној школи

Смернице

Стратегија развоја стручног образовања Републике Србије даје основне смернице за развој стручног образовања. Индиректни утицај ове стратегије на локалну самоуправу огледа се у:

- Развоју људских ресурса и стварање капитала,
- Успостављање флексибилног система стручног образовања према конкретним потребама привреде у локалној средини, а у складу са политиком запошљавања и жељама и могућностима ченика
- Стварању услова за образовање одраслих
- Потреби да локална самоуправа води дијалог са релевантним институцијама у дефинисању мреже средњих стручних школа
- Потреби модернизације опреме и наставних средстава
- Потреби успостављања система перманентног каријерног вођења и саветовања у стручном образовању.
- Утицај локалне самоуправе на креирање стручног образовања зависиће највише од самоиницијативе и креативности локалне заједнице.

Општина Пожега не поседује никакву Стратегију образовања одраслих.

План промена за општину Пожега дефинише потребу за јачањем локалних капацитета за преузимање надлежности у области образовања, као и едукације и стручно усавршавање.

Општи циљ

МОДЕРНО ШКОЛСТВО, ОПТИМАЛНО ОРГАНИЗОВАНО, УЗ АКТИВНУ САРАДЊУ НАСТАВНИКА, РОДИТЕЉА, ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ПРИВРЕДЕ

Стратегија развоја

1. Стратегија унапређења услова за рад

- 10.4 Одржавање, изградња и реконструкција објеката
- 10.5 Опремена (школски намештај, наставна средства учила...)
- 10.6 Унапређење лекарске и стоматолошке заштите у школама
- 10.7 Рационализација мреже школа у сеоској средини,
- 10.8 Унапређење психо - педагошке службе и рада са школском децом (праћење и усмеравање деце од вртића до краја школовања-лични картон
- 10.9 Набавка школских аутобуса за превоз ученика
- 10.10 Унапређење интернатског смештаја ученика

11. Стратегија модернизације школског програма

- 11.1 Упознавање и примена савремених метода у настави,
- 11.2 Прилагођавање програма захтевима привреде са акцентом на практичну наставу,
- 11.3 Активно укључење пожешких школа у програме преквалификације и образовања одраслих,
- 11.4 Осмишљавање и реализација програма за надарену децу,
- 11.5 Осмишљавање и реализација програма за децу са посебним потребама,
- 11.6 Припрема, реализација и унапређење постепених програма који могу бити профитабилни (информатички курсеви, школе страних језика, курсеви за сточаре и воћаре)
- 11.7 Израда програма за интеграцију деце угрожених категорија у школски систем

12. Стратегија мотивације

- 12.1 Стимулација према квалитету наставе,
- 12.2 Стимулисати и унапредити стручно усавршавање наставника,
- 12.3 Подизање заинтересованости деце за школу кроз атрактивне наставне и ваннаставне активности (радне, спортске и културне активности, такмичење, излети и екскурзије...)
- 12.4 Унапређење сарадње са родитељима (интернет и СМС комуникација),
- 12.5 Увођење нових садржаја на иницијативу ученика

13. Стратегија координације и сарадње у образовању

- 13.1 Сарадња са стручним службама у решавању проблема у понашању, превенцији и смањењу болести зависности,
- 13.2 Унапређење безбедности деце у школама (школски полицајац, видео надзор) и саобраћају (изградња тротоара за пешаке, пасарела преко пруге, присуство саобраћајних полицајаца на саобраћајницама испред школе, постојање саобраћајне сигнализације),
- 13.3 Унапређење сарадње и размене искустава са образовним институцијама из окружења,
- 13.4 Реализација програма размене ђака,
- 13.5 Јавно - приватна партнерства и стимулација приватних инвестиција у пружању услуга у области дечје заштите и образовања.

Социјална заштита

Постојеће стање

Социјална заштита становништва на подручју општине Пожега реализује се преко Центара за социјални рад Пожега. Центар у свом саставу има и домско одељење за смештај старих и пензионера.

Услугама, мерама и облицима социјалне заштите обухваћено је 3.34% од укупног броја становника Општине. У 2006. години порастао је број клијената у овој области за око 5%. Највећи раст услуга остварен је у обухвату старих лица - за 37% више него у претходној години.

У општини се спроводе сва права грађана у социјалној заштити која се финансирају из буџета Републике, док је недовољно развијена социјална заштита грађана која се финансира из буџета локалне самоуправе. Према планираној реформи система социјалне заштите, предвиђена је децентрализација, што подразумева преузимање надлежности у развоју социјалне заштите од стране локалне самоуправе и њену активну улогу у развоју нових услуга социјалне заштите у складу са потребама грађана.

Стновници Пожеге су кроз испитивање јавног мњења (2007год.) проблеме у области социјалне заштите рангирани на средиште лествице најважнијих проблема са којим се суочава општина, али са благом тенденцијом раста. Претходних година су проблеми у овој области оцењени као нешто мањи него у суседним општинама, као и да су више решавани. Међутим, тренд је неповољан с обзиром да ставови грађана показују да су проблеми мање решавани у 2007., него у 2003. години.

Основни проблеми

- Неадекватан институционални оквир (неопходно је доношење правне регулативе о децентрализације социјалне заштите и фискалног система)
- Недовољна финансијска средства,
- Незаступљеност појединих услуга социјалне заштите (дневни центри, становање уз подршку, помоћ у кући, прихватне станице, сигурне куће ...)
- Недовољан простор и застарелост опреме,
- Недовољан број стручног кадра (локална самоуправа не финансира кадрове који раде на остваривању постојећих права која се финансирају из буџета локалне самоуправе)

Потенцијали за развој

- Постојање Домског одељења за смештај старих и пензионера,
- Изграђени објекти за социјално становање у заштићеним условима,
- Изграђено насеље за избегла и прогнана лица,
- Остваривање услуга народне кухиње у сарадњи са Црвеним крстом Пошега
- Постоји дневни центар за децу из ризичних група (избегличке породице, ромске породице и породице као корисници права на материјално обезбеђење)

Смернице

Стратегија за смањење сиромаштва у Србији спроводиће се кроз: повећане могућности запошљавања, ефикасну социјалну заштиту, бољи положај пензионера и старих, здравствену заштиту у функцији смањења сиромаштва, образовање у функцији сиромаштва, еколошки аспект смањења сиромаштва. Основни циљ стратегије за смањене сиромаштва у области социјалне заштите је благовремено откривање најсиромашнијих, већа усмереност на радно неспособне чланове друштва, развој алтернативних облика социјалне заштите, развој професионалних стандарда и процедура, побољшање информисаности грађана о програмима у социјалној заштити, повезивање свих актера социјалне заштите на локалном нивоу, унапредивање социјалне заштите особа са инвалидитетом и развој посебних програма за интеграцију Рома, избеглих и расељених лица.

Стратегија реформе социјалне заштите предвиђа децентрализацију и реформу система социјалне заштите, са постављеним принципима поштовања најбољег интереса корисника, доступности услуга у најмање рестриктивном окружењу, партиципацију, одговорност и самосталност корисника, континуитет заштите и могућност избора услуга.

Основни циљ реформе система социјалне заштите је развијање интегралне социјалне заштите у којој социјални актери на најефикаснији начин користе постојеће и развијају нове ресурсе, побољшања квалитета живота рањивих и маргинализованих појединаца и група, оспособљавање за продуктиван живот у заједници и предупређења зависности од социјалних служби.

Национална стратегија о старењу као опште циљеве предвиђа брже и ефикасније сузбијање сиромаштва и приоритетно развијање видова друштвене подршке породици и помоћи старим људима у њиховом природном окружењу, а као активности за реализацију ових циљева предвиђа услуге помоћи и неге у кући, услуге смештаја у хранитељским породицама, оснивање клубова за дневни боравак, служби за доставу хране (тзв. храна на точковима)

Стратегија унапређивања положаја особа са инвалидитетом, као стратешки циљ поставља унапређивање положаја особа са инвалидитетом до позиције равноправних грађана који уживају сва права и одговорности, уз постављење посебних циљева:

- подизање нивоа свести заједнице о особама са инвалидитетом, о њиховим правима, положају и обавезама,
- побољшање квалитета живота уз могућност за слободан избор услова и начина живота у изабраном окружењу,

- повећање укључености особа са инвалидитетом у заједницу уз стварање услова за учешће у културном и спортско-рекреативном животу и слободним активностима.

Општи циљ

ЕФИКАСАН СИСТЕМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ СА РАЗВИЈЕНОМ МРЕЖОМ УСЛУГА ПРИЛАГОДЈЕНИХ ПОТРЕБАМА КОРИСНИКА

Стратегија развоја

1. Стратегија развоја услуга социјалне заштите

- 13.6 Реализација програма за децу са посебним потребама (кампање за укључивање деце са посебним потребама у друштвеној заједницу, подршка породицама деце са посебним потребама, радионичарске активности примерене потенцијалима деце са посебним потребама)
- 13.7 Подршка деци из породица социјално и материјално угрожених у савладавању наставног градива,
- 13.8 Програм превенције и отклањања сметњи и поремећаја у понашању код деце и омладине (партнерски пројекти са локалним институцијама, невладиним организацијама ...)
- 13.9 Континуирано предузимање мера неодложних интервенција: збрињавање у сигурну кућу, прихватилишта или прихватне станице за жене и децу угрожене у породичном насиљу, као и деце затечене у скитњи без надзора родитеља или старатеља,
- 13.10 Трајно пружање услуга старим особама (“помоћ у кући”, дневни боравци, служба за доставу хране, смештај и сарадња са старачким домовима и геронтолошким центрима)
- 13.11 Збрињавање избеглих лица у напуштеним сеоским домаћинствима и имањима

14. Стратегија унапређења финансирања социјалне заштите

- 2.1 Именовање Савета за социјална питања на нивоу локалне заједнице
- 2.2 Доношење и реализација годишњих програма рада Савета за социјална питања са Студијом о неопходним новчаним средствима за задовољавање потреба корисника,
- 2.3 Трајно изналажење додатних финансијских средстава од стране потенцијалних донатора и сарадњи са бизнис сектором
- 2.4 Континуирало медијски промотисати хуманост, добротворство, солидарности као однос међу људима у локалној средини.

15. Стратегија унапређења људских и материјалних ресурса

- 15.1 Обезбеђивање довољног броја адекватног стручног кадра
- 15.2 Стална едукација кадрова,
- 15.3 Редовно одржавање и обнављање опреме за рад,

- 15.4 Обезбеђивање додатних просторних капацитета (изградња нових објеката за успостављање неопходних услуга у области социјалне заштите, активирање алтернативних простора ...),
- 15.5 Одржавање и обнављање возила.
- 15.6 Промовисање и развој волонтеризма

Култура

Постојеће стање

Стање културе у општини Пожега може се генерално оценити као делимично задовољавајуће. Културне институције у општини Пожега су: Народна библиотека, Градска галерија и Културни центар. Повремено се, као носиоци културних дешавања у Општини, укључују и поједине јавне установе, организације и удружења (школе, вртић, Црвени крст, Српска православна црква, невладине организације, фолклорне групе, хорови, певачке групе ...). Приватна галерија Рим све више заузима значајно место у културном животу града.

На територији општине Пожега постоји велики број културних добара и заштићених споменика културе. Као просторна целина која се издваја по значају јесте целина кружног градског трга. На градском подручју општине евидентирано је 38 објеката као градитељско наслеђе од великог значаја.

Анализа социо-економског развоја општине Пожега не дотиче се питања културе, али евидентни су постојећи проблеми: неизграђена свест о значају културе, непостојање дугорочне стратегије на нивоу општине, недовољан прилив финансијских средстава и небрига за унапређење културе.

У области културе постоји простор за унапређење постојећег стања. Због тога је потребно да се у наредном периоду покљони више пажње и улагања у развој и побољшање стања у култури, јер то представља један од битних предуслова за подизање стандарда и побољшање услова живота људи на територији Општине.

Основни проблеми

- Недостатак Стратегије за унапређење културе,
- Неадекватно коришћење постојеће културне баштине,
- Недостатак свести о очувању етно-музиколошке традиције,
- Недовољна заинтересованост грађана за културу,
- Недовољно промовисање културе,
- Недостатак објеката и лоше стање постојећих објеката,
- Неадекватно ангажовање стручног кадра у институцијама културе,
- Неадекватно искоришћени људски ресурси (слободни уметници),

- Недостатак координације и тимског рада између институција културе,
- Недостатак финансијских средстава,
- Установе културе не делују на сеоском подручју,
- Непостојање традиционалне општинске културне манифестације.

Потенцијали за развој

- Велики број значајних културних стваралаца (музичке групе, писци, сликари ...),
- Културна баштина (конак Књаза Милоша у Добрињи, црква у Годовику, римска археолошка налазишта у Висабаби, Пријановићима и Пилатовићима...),
- Добро организована библиотечка делатност,
- Спортска хала и објекат културног центра,
- Простори у школским објектима за манифестације културе,
- Ангажовање приватног сектора (галерија, фолклор ...).

Смернице

На националном нивоу не постоји стратегија која се бави питањима културе.

На нивоу општине постоји план заштите и ревитализације културног наслеђа на територији просторног плана општине Пожега.

За проглашена и евидентирана непокретна културна добра (археолошка налазишта, споменике културе, просторне целине) у оквиру Просторног плана општине Пожега, утврђују се мере заштите.

Општи циљ

БОГАТ КУЛТУРНИ ЖИВОТ УЗ АКТИВНО УЧЕШЋЕ ГРАЂАНА

Стратегија развоја

1. Изградња свести о значају културе

15.7 Повећање доступности културних садржаја,

- 15.8 Унапређење културних садржаја (кампови културе, радионице, семинари, књижевне вечери, позоришне представе, трибине...)
 - 15.9 Константно осмишљавање културних садржаја и њихово дугорочно планирање (расписивање конкурса за пројекте и програме културе и едукативни програми за младе),
 - 15.10 Рад на подизању општег нивоа културе (емисије, квизови, промоција садржаја библиотеке у вртићима и школама...)
 - 15.11 Доношење, реализовање и унапредјивање програма општинске традиционалне манифестације
- 16. Обезбеђивање сталног прилива финансијских средстава**
- 16.1 Повећање буџетских средстава за културу
 - 16.2 Донаторство и меценарство,
 - 16.3 Трајна сарадња са привредним сектором (препознавање обостраног интереса),
 - 16.4 Финансирање из сопствених извора прихода (продаја чланских карата, продајне изложбе и комерцијални пројекти)
- 17. Стратегија унапредјења културне понуде**
- 17.1 Анимација људи атрактивном културном понудом,
 - 17.2 Коришћење културне баштине за потребе културе,
 - 17.3 Обнављање споменика културе,
 - 17.4 Изградња етно-еко села,
 - 17.5 Проширење обима ванстандардних услуга библиотеке (филмови, дечије радионице и електронске библиотеке...),
 - 17.6 Развијање аматеризма (фолклор, волонтерски центар, хор...),
 - 17.7 Организовање атрактивних културних манифестација (трибине, програми, представе, књижевне вечери...)
 - 17.8 Оснивање сталних културних манифестација,
 - 17.9 Повећање квалитета услуга,
 - 17.10 Институционално ангажовање значајних културних стваралаца у функцији вођења културе
 - 17.11 Успостављање разноврсне међуопштинске културне размене и сарадње
- 18. Стратегија унапредјења институција културе**
- 18.1 Стално унапређење комуникације између институција,
 - 18.2 Успостављање координације између установа културе,
 - 18.3 Координација културним активностима на локалном нивоу,
 - 18.4 Сарадња појединаца у функцији културе,
 - 18.5 Обезбеђење простора за архивску грађу и музејске поставке,
 - 18.6 Изградња нових објеката и реконструкција и одржавање постојећих објеката,
 - 18.7 Коришћење савремених метода рада,
 - 18.8 Стално унапређење рачунарске опреме и информационих система,
 - 18.9 Просторна и садржајна реорганизација Културног центра,

- 18.10 Стављање у функцију сеоских домова културе,
- 18.11 Оснивање менаџмента у култури,
- 18.12 Перманентно стручно усавршавање кадрова (курсеви, семинари и кампови)

Спорт

Постојеће стање

С обзиром да нису донети стратегија ни планови развоја спорта дошло је до масовног и неконтролисаног оснивања клубова често без елементарних услова за постојање и битисање. Сви спортови на територији општине Пожега обухваћени су кроз Спортски Савез Пожеге. 44 екипе које броји Спортски Савез Пожега ради или се такмиче у оквиру фудбала, кошарке, рукомета, одбојке, планинара, риболоваца, шахиста, пливања, стоног тениса, стрељаштва, дизача тегова, ритмичке гимнастике, каратеа, тениса, атлетика...

Већина спортова и клубова се финансира из буџета Спортског Савеза и од чланарина које се наплаћују од младјих узраста као и повременим донацијама појединаца или предузећа. И у овом сегменту нема никакве стратегије, планова и неких дугорочнијих решења. Клубови функционишу само у периодима такмичења и тада веома тешко.

Стручни рад са младима спроводе већином наставници физичког васпитања. Веома мали број школованих тренера (са дипломама Више тренерске школе) ради у клубовима нарочито са младјим категоријама којима је стручни рад неопходан за правилан развој и напредовање.

Појешка општина има веома велики број терена за све врсте спорта . Проблем је одржавање и коришћење поменутих објеката. Нема организованог начина рада почев од неизградјене хале спортова до базена, трванатих терена градског стадиона као и низа отворених терена за мале спортивне у граду. Ови објекти су препуштени на одржавање појединцима или клубовима па квалитет тог одржавања често зависи од воље и финансијске моћи појединца. Делимична реконструкција је урађена за МОС-и игре.

АФИРМАЦИЈА СПОРТА И СПОРТИСТА је такође недовољно дефинисана и неорганизована. Ради се повремено и стихијски, зависно од тренутног расположења појединаца. Врхунски спортисти (бивши и садашњи) са наше територије нису афирмисани и подржани од стране општине, као и неискоришћени за промовисање Општине.

Комлетан спорт у сеоским срединама се у великом проценту одвија кроз активности у ФУДБАЛУ. Међутим, велики проблем у овој области је што се активности ових клубова одвијају само током такмичарске сезоне.

Клубови, односно села, поседују 18 травнатих терена који углавном задовољавају потребе такмичења, односно испуњавају услове за такмичење (димензије, ограда, спортске свлачионица, кућице за делегате и судије, просторије за сачињавање записника....). Ову инфраструктуру одржавају клубови уз помоћ Месних Заједница, а за већа улагања се обраћају Општини Пожега или појединим спонзорима.

У појединим срединама се током године одржавају и турнири у малом фудбалу (Душковци, Жежевица, Драженовићи, Годовик) и то на теренима који су у склопу постојећих школа у појединим селима па се и ти објекти могу урачунати у спортске објекте у сеоском подручју Општине Пожега.

Основни проблеми

- Недостатак Стратегије за развој спорта,
- Недовољна комуникација, координација и сарадња у области спорта,
- Нерегулисано одржавање спортских објеката
- Не постоји планско организовање спортских активности
- Недовољна промоција спорта
- Недостатак финансија
- Недовољан стручни кадар

Потенцијали за развој

- Постојећи спортски клубови (44 активна),
- 3500 активних спортиста,
- Велики број спортских објеката (преко двадесет сеоских и градских травнатих терена, спортска хала, базен, школски терени...),
- Врхунски спортисти из општине,

Смернице

Нема националне стратегије за развој спорта

Просторни план општине дефинише потребу да се комплекси постојећих објеката физичке културе уреде и опреме недостајућим садржајима (свлачионице с мокрим чвором, трибине, зеленило и др.) за задовољење потреба локалног становништва и ради укључивања појединих насља у туристичку понуду Општине. Обезбедиће се подршка јавног и приватног сектора развоју постојећих и организовању нових спортских клубова на руралном подручју.

Општи циљ

ОРГАНИЗОВАН, РАЗВИЈЕН И КВАЛИТЕТАН СПОРТСКИ ЖИВОТ

Стратегија развоја

1. Стратегија промоције спорта

- 18.13 Константно анимирање људи за бављење спортом,
- 18.14 Стављање спорта у функцију туризма (организовање традиционалне спортске манифестације),
- 18.15 Промоција и подршка рекреативног бављења спортом,
- 18.16 Подршка аматерском спорту,
- 18.17 Подршка врхунском спорту,
- 18.18 Стипендирање у спорту,
- 18.19 Организација и учешће на камповима,
- 18.20 Размена тренера и спортиста,
- 18.21 Организација спортских турнира,
- 18.22 Усавршавање талената кроз праћење њиховог рада, подршку талентима као и активно учешће у тражењу нових (посета компенентних људи школским турнирима, сарадња школа са спортским клубовима, оснивање нових турнира)
- 18.23 Активна улога предшколских установа и школа у промоцији спорта

19. Стратегија унапредјења институционалних оквира за развој спорта

- 19.1 Доношење и реализација локалне стратегије за развоја спорта
- 19.2 Унапређење рада Спортског савеза и оснивање менаџмента у спорту,
- 19.3 Унапредјење сарадње међу клубовима,
- 19.4 Планско оснивање разноврсних спортских клубова
- 19.5 Активна сарадња између локалне самоуправе, спортских организација, школа и предшколских установа
- 19.6 Активана подршка приватним иницијативама и сарадња са приватним организацијама (теретане, балон сала...),
- 19.7 Постојање довољног броја стручних кадрова и њихово перманентно усавршавање (семинари, кампови, курсеви, доводјење познатих стручњака)
- 2.8 Постојање великог броја спортских терена који могу бити основ за успостављање сталних спортских манифестација не локалног карактера.

20. Стратегија изградње и реконструкције спортских објеката

- 20.1 Институционализовати начин управљања и одржавања спортских објеката,
- 20.2 Обезбедјење сталног извора прихода кроз донације, прихода од продаје улазница, спонзорску сарадњу, приходи од продаје клупских обележја...
- 20.3 Изградња, унапредјење и одржавање спортске инфраструктуре (бициклистишке стазе, трим стаза, спортски објекти, тениски центар, игралиште на Миловића Ливади...)
- 20.4 Стављање хале у функцију.

Млади и слободно време

Постојеће стање

На основу података Републичког завода за статистику са пописа становништва из 2002.године на територији Општине Позега од укупног броја од 32293 становника 10882 цине младји од 30 година, а ако се као граница старости за младе узима 25 година онда је укупан број младих 8880.

На основу података Републичког завода за статистику из 2004/05 у позеским основним сколама наставу похадја 2749 уценика у 137 одељења, а средње 1550 у укупно 60 одељења. Према подацима из 2005/06 истог завода у позеским вртицима има 822 корисника од којих 179 користи услуге бесплатно. Укупан број предшколске деце је 2099 ско знаци да свега 39% деце предшколског узраста користи услуге вртица.

Према подацима из 2005/06 број малолетних корисника социјалне заштите на територији Општине Позега је 763, од чега је 498 оних који су угрозени породичном ситуацијом, 144 испољава поремецаје у понасању, 39 је ментално заосталих, 35 ометених у развоју, комбинованих фактора 35, а 72 корисника социјалне заштите не може се сврстати ни у једну од претходно наведених категорија.

Број правоснажно осудјених малолетника према подацима за 2005. годину је 9 осудјених од чега су 4 пресуде донесене због кривичних дела против зивота и тела.(корисцени су подаци из публикације Општине у Србији 2006. које је објавио Републички завод за статистику као и подаци Пописа становништва 2002.год)

У социо-економској студији нису директно обухваћени проблеми младих.

У испитивању јавног мњења препознат је проблем "недовољног садржаја за младе".

Млади људи у Позеги се суоцавају са бројним проблемима који најчешће настају услед некавалитетно испуњеног слободног времена. Младим људима у Позеги су за испуњење слободног времена на располагању недоврсена и јос увек недовољно безбедна спортска хала, неколико игралиста у школским двористима и неколико лосе одржаваних спортских терена, отворени базен који могу користити само лети, један биоскоп у коме често не постоје адекватни услови за пројекције (грејање, лосе озвучење), Градска галерија и библиотека. У граду не постоји ниједна омладинска невладина организација која би анимирала младе да се баве ресавањем својих проблема или нудила неке алтернативне садрзаје тој популацији. Такође не постоје алтернативне образовне, спортске или уметничке радионице који би младима нудиле алтернативу боравка у кафицима до касно у ноц. Млади своје слободно време углавном проводе у кафицима и дискотекама. Због мале перспективе запосљавања, али и сиромасног друштвеног и културног зивота велики број младих који оду на студије у велике градске центре никад се не врате у Позегу.

Проблеми младих на селу су јос веци. У селима позеске општине готово да не постоје садрзаји за ионако малобројне младе који у њима живе. Ни сеоска популација не одолева проблемима као сто су болести зависности или полно преносиве

болести. Велики број младих се услед неперспективности села и лосег квалитета зивота у њима одлуцује на пресељење у неки од околних градова.

Основни проблеми

- Поремећени односи у породици,
- Недовољан број стручних кадрова за рад са младим,
- Недостатак финансија за програме младих,
- Непостојање удружења и организација које ангажују младе,
- Недовољно садржаја и објеката за испуњење слободног времена,
- Неизграђена свест и недовољна брига локалне заједнице о потребама младих,
- Дезоријентисаност, отуђеност и пасивност младих људи,
- Злоупотреба дроге и алкохола,
- Непоштовање законске регулативе која се односи на продају алкохола и цигарета младјима од 18 година, радно време кафића и угрожена безбедност младих (врсњацко, насиље у породици ...),
- Економски проблеми младих (незапосленост, непостојање омладинских задруга, нереализовање програма за запошљавање младих, ...),
- Политизација друштвених и спортских прогама и активности,
- Непостојање акционих планова за младе.

Потенцијали за развој

- Млади и њихова мотивисаност за решавање њихових проблема,
- Образовно-васпитне, верске и културне институције,
- Постојање одређеног броја објеката за слободне активности младих,
- Сручни кадрови
- Спортски клубови и аматерска друштва,
- Невладине и хуманитарне организације и
- Локални радио и телевизија.

Смернице

Просторни план општине (прва фаза израде - Стратегија развоја планских подручја третира објекте културе, образовања и друге јавне објекте).

Започета израда новог урбанистичког плана Пожеге за градско подручје третира објекте културе, образовања и друге јавне објекте.

Тема млади и слободно време није посебно третирана као област ни у Просторном плану ни у Програму за израду УП а као таква обухваћена је у наведеним плановима у сегменту култура, спорт и образовање.

На националном нивоу постоји стратегија за борбу против ХИВ-а и АИДС-а,

- Побољшање квалитета и обима здравствених услуга из области превенције
- јацање капацитета локалне самоуправе за спровођење програма превенције и подршке, у складу са прописима.

Стратегија за смањење сиромаштва у Србији

- Рад са децом са сметњама и проблемима у понасању
- Сузбијање злостављања и заштита зртава насиља
- Саветовалиста за децу и омладину

Општи циљ

АКТИВНА, УСПЕШНА И ЗАДОВОЉНА ОМЛАДИНА

Стратегија развоја

1. Стратегија подршке ЛСУ у решавању проблема младих

- 20.5 Јачање подршке ЛСУ у решавању проблема младих (стипендије, стимулације, бенефиције, награде, студентски кредити...),
- 20.6 Доношење и успешно спровођење локалне стратегије за борбу против ХИВ-а, АИДС-а, осталих полно преносивих болести, као и наркоманије и алкохолизма
- 20.7 Организовање већег броја манифестација за младе (културни садржаји, концерти, турнири...)
- 20.8 Организовање манифестација препознатљивих за Пожегу
- 20.9 Оснивање и активно функционисање менаџмента за слободно време младих у оквиру локалне самоуправе
- 20.10 Формирање и развијање општинског савета за младе
- 20.11 Стална финансијска подршка пројектима за младе (оснивање фонда)
- 20.12 Перманентно ангажовање политичара за решавање проблема младих
- 20.13 Подршка талентима и стварање предуслова за њихово напредовање
- 20.14 Стална брига о безбедности младих

21. Стратегија стварања институционалних оквира и поштовање законске регулативе

- 21.1 Оснивање адекватног броја институција, удружења, установа и стварање услова за њихов активан рад и међусобну сарадњу (вртићи, позориште, спортски клубови, секретаријат за младе, удружење инвалидне омладине, секције...)
 - 21.2 Улагање у инфраструктуру које ствара предуслове за квалитетно коришћење времена младих (базен, игралишта, паркови, купалишта, јавне површине и кеј)
 - 21.3 Уређење градског трга и увођење нових садржаја
 - 21.4 Утицај и инсистирање на поштовању законских регулатива (продаја цигарета и алкохола малолетницима...)
- 22. Стратегија буђења свести код младих**
- 22.1 Подизање нивоа свести код младих о културниом животу путем локалних медија и организовања трибина, кампања, размене ученика, учешћа младих људи у друштвено корисном раду и кампова, интегрисања младих у решавању проблема ...
 - 22.2 Интензивни рад на едукацији и општој информисаности младих
 - 22.3 Анимирање младих људи за активно укључивање у заједницу
 - 22.4 Изграђивање еколошке свести код младих
 - 22.5 Интеграција националних мањина
 - 22.6 Рад на едукацији у вези са постојањем и деловањем секти
- 23. Стратегија решавања економских проблема младих**
- 23.1 Оснивање омладинских задруга
 - 23.2 Стимулисање запошљавања младих кроз унапређење сарадње ЛСУ и пословног сектора (пореске повластице, ослобађање од такси, ...)
 - 23.3 Мере за подстицање осамостаљивања младих људи (повољни кредити, пореске олакшице, ...)
 - 23.4 Програми подршке младима који остају на селу

Рурални развој

Постојеће стање

На територији Општине Пожега постоји 41 насеље сеоског типа у којима живи 19087 становника, што представља 59,11% становништва општине. Просечна величина сеоских насеља износи 465 становника, док је просечна густина насељености сеоског дела 46,01 становник/км². Присутна је стална тенденција опадања укупног броја сеоског становништва од пописа извршеног 1953. године до данас. Само у пет сеоских насеља је дошло до пораста броја становника и то у Бакионици, Висибаби, Љутицама, Расној и Табановићима. Ово смањење броја становника је проузроковано падом природног прираштаја и сталним миграцијама људи из села у град (у Пожегу или друго место).

Удео мушког и женског становништва у становништву села је равномеран. Старосна структура показује процес старења становништва - просечна старост сеоског становништва је 44,2 године (37,8 године у градском насељу, 41,9 године у Златиборском округу, 40,2 године у Централној Србији). Учешће образоване омладине и становништва у радном становништву опада, фертилни део популације задржава стабилан ниво учешћа у укупној популацији, а тренд раста старог становништва је у порасту.

Од укупног броја становника на сеоском подручју, 8062 припада радно активном становништву (42,24% становника села), од чега 3975 становника ради у пољопривреди (20,83% укупног сеоског становништва).

Насеља на сеоском подручју општине Пожега су се формирала као села разбијеног типа, и углавном су подељена на засеоке који су се формирали у крчевинама шума. У периоду након 2. светског рата у многим насељима се формирао центар села где се становништво временом концентрише, па је присутан тренд трансформације из села разбијеног типа у насеља полуразбијеног типа или чак у друмска насеља.

Пожега има повољне услове за развој пољопривредне производње (пољопривредно земљиште обухвата око 65% од укупне поврине земљишта, док у структури пољопривредног земљишта оранице и воћнаци чине 34%, ливаде и пашњаци 30%...). Међутим, постојећи ниво пољопривредне производње не задовољава потенцијале које јој природне погодности нуде.

Према анализи социо-економског развоја у општини Пожега доминантне привредне делатности су пољопривреда и прерађивачка индустрија, с' тим што се удео пољопривредне производње у реализовању НД смањује у корист прерађивачке индустрије. Овакав тренд је последица смањивања броја сеоског становништва, застареле технологије, уситњених поседа, неорганизованости пољопривредних произвођача почев од примарне производње па до наступа на тржишту и лоше инфраструктуре.

Испитивање ставова грађана у периоду 2003-2004-2007 је показало да грађани сматрају да се туризам и природни потенцијали налазе на другом, а пољопривреда и сточарство на трећем месту потенцијала за развој које поседује општина.

Основни проблеми

- Недостатак људских ресурса у руралним срединама услед сталног смањења броја становника (миграције село-град, неповољн природни прираштај, ...),
- Неповољна старосна и образовна структура,
- Лоша инфраструктурна опремљеност руралних подручја (саобраћајна, комунална, јавни објекти и службе, сервисне услуге - ветеринарска служба, пољопривредносаветодавство ...),
- Недовољно финансијских средстава и недовољна координација расположивих фондова са потребама руралних средина у Општини Пожега
- Неангажованост локалних институција у сферама битним за рурални развој (демографска политика, развој пољопривреде, екологија у руралним срединама, ...)
- Уситњеност пољопривредних газдинства је лимитирајући фактор за интензивну и специјализовану пољопривредну производњу
- Недовољна организованост пољопривредних произвођача и недовољно активне постојеће задруге и удружења пољопривредника

Потенцијали за развој

- Надморска висина и географски положај Пожешке котлине омогућава повољне услове за гајење повртарских култур рубни делови општине брдског и брдско-планинског подручја омогућава развој воћарства, сточарства и туризма.
- Посотојање кадровских и образовних профила на нивоу општине (ветеринарска станица, кадар школован у пољопривредној школи у Пожеги)
- Образовне институције и могућност развијања потребних образовних програма
- Добра саобраћајна мрежа

Смернице

Стратегија развоја туризма Републике Србије подручје Дивчибара сматра за приоритетну ресурсну и атракциону основу за развој туризма, што ће директно утицати на развој и потребу уређења северних делова наше општине (Тометино поље). Такође се у стратегији помињу објекти и манифестације из културе - манастири, сликарске колоније, сабори.

ПППН система за водоснабдевање “Рзав” предвиђају изградњу две бране на сеоском подручју (Роге и Сврачково) и формирање акумулације за водоснабдевање шире регије. Будућа акумулација се делимично може користити за туризам и рекреацију.

ППППН инафраструктурног коридора Београд-Пожега, планира пролазак ауто пута кроз територију више сеоских насеља, па ће самим тим директно утицати на развој општине.

Стратегија - ППО Пожега предвиђа развој сеоских средина, туризма, инфраструктуре и заштиту животне средине и природних и културних добара.

Предлог Просторног плана општине Пожега као општи циљ поставља коришћење простора општине према потенцијалима природних и створених вредности и дугорочним потребама оптималног економског и социјалног развоја.

Циљеви развоја сеоских подручја дати су кроз основне и циљеве развоја по појединим областима и делатностима. То су :

- Уравнотежен развој на целој територији општине и унапређење квалитета живљења локалног становништва
- Заштита и рационално коришћење природних ресурса
- Развој инфраструктурних система и јавних служби у функцији рационалнијег коришћења и ефикасније организације простора, развоја мреже насеља, очувања и уређења руралних средина
- Заштита животне средине и заштита, презентација и туристичка валоризација природних и културних добара
- Ефикасна организација простора, којом ће се обезбедити повећање доступности подручја општине и просторних целина, као и подједнака доступност запослења, услуга, сервиса и знања локалном становништву
- Стварање планских предуслова за дисперзију секундарних делатности ван општинског центра, давањем предлога за избор локација, њихово инфраструктурно опремање и обезбеђење услова за развој производних капацитета у осталим центрима у мрежи насеља
- Утврђивање могућности и предуслова за развој туризма и интегрисање у ширу туристичку понуду
- Оживљавање свих облика производње отварањем мањих и средњих производних капацитета
- Усклађивање социо-економског развоја са захтевима заштите и уређења простора и заштите животне средине, природе и културних добара
- Чување површина и плодности пољопривредног земљишта уз уважавање основних принципа одрживог развоја, уређења и управљања над пољопривредним земљиштем
- Повећање способности пољопривредног земљишта за производњу високо вредне здравствене хране
- Побољшање старосне и образовне структуре пољопривредника
- Развој конкурентне пољопривредно-прерађивачке делатности
- Повећање дохотка пољопривредних произвођача
- Побољшање животних, радних и производних услуга на селу
- Стварање препознатљиве робне марке и вредних производа дефинисаног географског порекла
- Подстицање, стварање и развој породичних пољопривредних газдинстава
- Побољшање животног стандарда људи који су директно у пољопривреди
- Поддршка пољопривреди припремљеној за ЕУ - припрема за интеграцију и хармонизација законодавства из ове области

- Развој сточарства, воћарства и ратарско-повртарске производње
- Развој села и организовање индивидуалних газдинстава-фарми
- Подизање пољопривредне производње на виши технолошки ниво
- Наука и образовање као подршка пољопривредној производњи
- Трансформација ситног индивидуалног газдинства у модерно фармерско газдинство европског типа

Општи циљ

РАЗВИЈЕНО СЕЛО, КАО РЕЗУЛТАТ КОРИШЋЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА СВИХ РАСПОЛОЖИВИХ РЕСУРСА, РАЗВОЈА ИНФРАСТРУКТУРЕ И САРАДЊЕ ЛОКАЛНИХ И СТРУЧНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Стратегија развоја

1. Стратегија управљања ресурсима (развоја села кроз коришћење људских, финансијских, и природних ресурса)
 - 1.1 Популаризација повратка младих на село и развијање новог погледа на село,
 - 1.2 Укључивање младих у све сегменте живота на селу и промоција волонтеризма (помоћ старачким домаћинствима, различите акције у оквиру МЗ),
 - 1.3 Стална едукација пољопривредних произвођача уз активно учешће Пољопривредне школе,
 - 1.4 Опредељивање општинских средстава за аграрни буџет,
 - 1.5 Обезбеђење приступа подстицајним мерама и субвенцијама (смањење стопе пореза, премије за млеко, олакшице за набавку семена, ђубрива),
 - 1.6 Формирање и коришћење фондова намењених развоју села
 - 1.7 Дефинисање и реализација мера за развој пољопривредне производње у складу са природним потенцијалима
- 1.6 Одрживо коришћење расположивих ресурса.
2. Стратегија унапређења пољопривредне производње и пласмана пољопривредних производа
 - 2.1 Сарадња са локалним и стручним институцијама,
 - 2.2 Укрупњавање поседа ради економичније производње пољопривредних производа,
 - 2.3 Унапређење заштите од елементарних непогода (противградне станице, заштита од поплава, земљотреса и клизишта),,
 - 2.4 Формирање кризних штабова и обезбеђивање средстава у случају елементарних непогода,
 - 2.5 Прерада пољопривредних производа у финалне производе (покретање постојећих и изградња нових капацитета),

- 2.6 Стална промоција примера добре праксе,
- 2.7 Формирање и унапређење служби за пружање подршке становништву на селу (ветеринарска станица и апотека, истраживачка пољопривредна станица, општинске административне сужбе),
- 2.8 Успостављање и примена стандарда у области пољопривредне производње,
- 2.9 Правилна примена и контрола хемијских средстава по стандардима ЕУ,
- 2.10 Обезбеђивање сигурних пласмана производа и успостављање заштитних цена,
- 2.11 Формирање удружења грађана који ће се бавити унапређењем села и развојем цивилног друштва (удружења пољопривредника, пчелара, ловаца, риболоваца, удружење за развој туризма, еколошка удружења, планинари, извиђачи, горани),
- 2.12 Популаризација пољопривреде (организација пољопривредне изложбе, награђивање најбољих произвођача и сл.),
- 2.13 Очување и обнављање шума
- 2.14 Прикупљање и прерада споредних шумских производа (печурке, биље, дивљи плодови ...).

3. Стратегија развоја инфраструктуре на селу

- 3.1 Инфраструктурно опремање и уређење села
- 3.2 Формирање и унапређење служби за пружање подршке становништву на селу (школа, здравствена амбуланта са апотеком, рад служби социјалне заштите, јавни превоз),
- 3.3 Изградња, одржавање и унапређење рекреативних и спортских објеката,
- 3.4 Коришћење, обнова и модернизација постојећих објеката МЗ и изградња нових објеката.

4. Стратегија развоја сеоског туризма

- 4.1 Развијање еколошке свести становништва,
- 4.2 Едукација у области туризма (успостављање стандарда),
- 4.3 Оживљавање традиционалних вредности (обичаји, занати ...),
- 4.4 Унапређење сеоског туризма ,
- 4.5 Промовисање културне баштине (цркве, манастири, археолошка налазишта, сликарска колонија),
- 4.5 Организовано уклањање комуналног отпада и укидање дивљих депонија по селима
- 4.6 Промовисање и очување природних вредности општине
- 4.6 Успостављање сталне контроле услуга

Развој локалне привреде

Постојеће стање

Структуру привреде појешке општине гради највећим делом приватни сектор и то кроз прерађивачку индустрију са једне и пољопривреду са друге стране, која ипак временом значјно умањује своје учешће у народном дохотку.

У структури власништва су се одиграле највеће промене у односу на претходни период. Приватно власништво је доминантно, затим следи државно и мешовито, док је некад доминантно друштвено власништво пало испод 4%.

Слику просечно развијене општине Златиборског округа, у односу на народни доходак, поправља забележен раст продуктивности и народног дохотка, у периоду после 2001.године.

Међусобна повезаност предузећа је слабо изражена, осим што су сва предузећа чланови Регионалне привредне коморе. Организованост на нивоу општине није на задовољавајућем нивоу, с обзиром на слабу функционалност постојећег Удружења привредника. Такође, сарадња привредних субјеката са другим институцијама у општини (ЛСУ, образовне установе) није довољно изражена, што доприноси слабијем функционисању постојећих предузећа и неповољнијој инвестициоњ клими у општини.

Привредни сектор услед недовољне развијености није препознатљива вредност општине, иако поседује велики потенцијал, за чије искоришћење су грађани, иако испоуњени песимизмом, веома заинтересовани.

Основни проблеми

- Недостатак подршке локалне самоуправе,
- Недостатак квалификованих кадрова,
- Слаба организованост привредника,
- Недовршена приватизација друштвених фирми,
- Неадекватан квалитет инфраструктурне опремљености и уређености „радне зоне“
- Неискоришћеност простора у „радној зони“
- Лоша техничка опремљеност предузећа и старост опреме која се користи у процесу производње
- Непостојање значајних капацитета за производњу финалних производа

Потенцијали за развој

- Пovoљан геостратешки положај општине (саобраћајно чвориште),
- Предвиђене радне зоне у општинским плановима,
- Велики број производно орјентисаних субјеката,
- Пољопривредни производи као основ за развој прерађивачих капацитета,
- Изграђен велики број објеката за складиштење и прераду воћа и поврћа - извозно орјентисаних,
- Могућност формирања радних зона дуж значајних саобраћајних комуникација
- Приватизација друштвених предузећа
- Резерве неметалних сировина

Смернице

Стратегија регионалног развоја Србије дефинише одређене циљеве и смернице за ЛСУ у области развоја привреде:

- јачање институционалних капацитета ради подршке инвеститорима,
- кампања за унапређење слике општине,
- доступност земљишта са инфраструктуром и објектима (индустријске зоне),
- привлачење и промоција страних и домаћих инвестиција,
- олакшице за инвеститоре,
- подршка предузетништву и унапређењу климе за отпочињање пословања,
- обезбеђивање вишег и квалитетнијег улагања у људски капитал,
- подршка равноправности полова у погледу запошљавања и зарада,
- борба против дискриминације посебно погођених група,
- значајно смањење неформалног рада,
- подршка професионалној и географској мобилности,
- унапређење инфраструктуре

Национална стратегија привредног развоја дефинисала је активности: раст јавних инвестиција, ефикасније коришћење средстава републичког фонда за развој, пораст инвестиција с нагласком на нове програме и производе, комерцијализација јавног сектора и контроле његове ефикасности, јачање инфраструктуре, подстицање истраживачких и развојних пројеката, подршка развоју МСП и континуирано побољшање ефикасности управних и јавних услуга.

У општинским плановима дефинисане су одређене смернице ра развој привреде:

- Подизање општег нивоа економске развијености, на основу заустављања рецесије, обнављање привредних функција и подстицања нових, коришћењем просторних и др. потенцијала на целом општинском подручју, уз успостављање економије градског земљишта.¹
- У циљу успостављања економије градског земљишта у Пожеги, неопходно је створити институције тј. пре свега механизме који би омогућили да се средства уложена у опремање земљишта поврате у реалном економском износу, како би се омогућила одговарајућа понуда локација и простора (кроз развој новог земљишта, урбану обнову, реструктурирање постојећих простора и сл.)²

Програм за израду плана генералне регулације³

- Припремање индустријске зоне (откуп земљишта и комунално опремање), намењене претежно за средња предузећа и планско омогућавање локација и услова за малу привреду (на засебним местима у склопу становања, уз поштовање еколошких услова, са флексибилним условима градње),
- Израда каталога потенцијалних локација за инвеститоре у циљу стварања услова за инвестирање и тиме отварање нових радних места,
- Планом генералне регулације предвидети локацију за проширење радне зоне на локацији „Драгановац“ као и индустријску бесцаринску зону (робно-тржни-транспортни центар),
- Удруживање и повезивање предузећа,
- Угледање на успешне
- Стварање позитивног односа према стваралаштву и иновацијама, поготову када су млади у питању могу бити добар пут за валоризацију вредности које су на располагању.
- Локална самоуправа може бити иницијатор и стимулатор стварања позитивне климе за све видове предузетништва.

Општи циљ

СТАБИЛНА И ЈАКА ЛОКАЛНА ПРИВРЕДА, ТРЖИШНО И ИЗВОЗНО ОРЈЕНТИСАНА, УЗ САРАДЊУ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

¹ Prostorni plan opštine

² Prostorni plan opštine

³ Program za izradu PRG

Стратегија развоја

1. Стратегија унапређења партнерских односа привредних субјеката са локалном самоуправом и републичким институцијама

- 1.1 Формирање и ажурирање базе података о привредним субјектима на територији општине Пожега,
- 1.2 Доношење и спровођење Стратегије развоја привреде општине Пожега,
- 1.3 Формирање подстицајних фондова у оквиру буџета ЛСУ,
- 23.5 Доношење планске и пројектне документације, прибављање и опремање грађевинског земљишта и медијска презентација локација за инвестирање,
- 23.6 Боље организовање одељења за привреду и менаџера у функцији привредног развоја,
- 23.7 Увођење финансијских олакшица на локалном нивоу,
- 23.8 Пружање подршке привредника локалним јавним делатностима (образовање, социјална заштита, здравство, култура, спорт...) и организацијама грађанског друштва,
- 23.9 Пружање подршке привредника и локалне самоуправе у запошљавању лица са посебним потребама,
- 23.10 Подстицање производно и извозно орјентисаних привредних субјеката
- 23.11 Унапређење сарадње привредних субјеката са републичким институцијама (Привредна комора, СИЕПА, Агенција за развој МСП, ...)

24. Стратегија управљања ресурсима

- 24.1 Доношење програма и конкурисање код републичких фондова за коришћење подстицајних средстава,
- 24.2 Успостављање система за стипендирање кадрова,
- 24.3 Планирање и прилагођавање образовања кадрова потребама привреде,
- 24.4 Формирање и одржавање базе података о расположивим ресурса и стављање у функцију привредног развоја,
- 24.5 Промовисање геостратешког положаја Пожеге као ресурса за привлачење инвестиција

25. Стратегија организованих привредних субјеката

- 25.1 Активирање добро организованих и ефикасних удружења привредника,
- 25.2 Узајамно повезивање и компатибилност привредних субјеката у циљу заједничког наступа на тржишту,
- 25.3 Повезивање примарне пољопривредне производње са прерадним капацитетима,
- 25.4 Промоција значаја удруживања привредних субјеката у општини и региону,
- 25.5 Промоција локалних производа (сајмови, изложбе, манифестације...)

Инфраструктура и комуналне услуге

Постојеће стање

Према анализи социо-економског развоја општине Пожега стање локалне инфраструктуре може се генерално оценити као делимично задовољавајуће. Инфраструктура у општини Пожега има својих предности али и одређене недостатке.

У предности се убрајају повезаност са ближим и даљим окружењем, магистралним и регионалним путевима и пругама, добар квалитет воде за пиће, задовољавајући резервоарски капацитети за градско подручје, постојање фабрике за прераду воде.

На другој страни у недостатке се сврставају: коловозна конструкција је у лошем стању, не постоје системи за пречишћавање комуналних отпадних вода, дотрајала комунална и водоводна мрежа, незавршена водоводна мрежа у селима, недовољни капацитети резервоара воде у селима, слабо развијена канализациона инфраструктура, не постоји депонија која задовољава стандарде и прописе за отклањање чврстог отпада, неадекватна јавна расвета, непостојање централне топлане за градско подручје

Због тога је у наредном периоду потребно више пажње и улагања посветити развоју и побољшању стања локалне инфраструктуре јер то представља један од битних предуслова за подизање стандарда и побољшање услова живота и рада људи на територији општине. Убрзати започету гасификацију, урадити секундарну мрежу и сталном медијском кампањом апеловати на становништво да пређе на гас као енергент за загревање.

Грађани у општини Пожега су као вредности по категоријама уређености комуналну опремљеност ставили на шесто место. Стање комуналне инфраструктуре и услуга је на нивоу и околних општина. Грађани су проценили да је највеће побољшање у претходном периоду постигнуто у области водовода, изградњи и реконструкцији путева и мостова, гасовода, јавној расвети и канализацији.

Квалитет комуналних услуга у општини би могао да буде на вишем нивоу. Цене комуналних услуга не покривају у целости трошкове функционисања и одржавања комуналних система.

Све институције које су надлежне за инфраструктуру и комуналне услуге су у јавном сектору. На нивоу Општине ЈП „Дирекција за изградњу је задужена за: планирање инфраструктуре, одржавање путне инфраструктуре, јавне расвете. За

одржавање водоводне и канализационе мреже, јавних површина и гробаља надлежно је ЈКП „Наш Дом” Пожега. За коришћење и одржавање гасне инфраструктуре надлежно је предузеће „Сигас”.

Основни проблеми

- Неадекватно одржавање и обнављање инфраструктуре,
- Непотпуна техничка документација,
- Недостатак техничких средстава,
- Недостатак кадрова,
- Недовољна финансијска средства,
- Непостојање регулативе (локални водоводи),
- Недовољно увођење нових технологија у пружању комуналних услуга (даљинско читавање, приступ информацијама преко интернета ...),
- Неусклађеност планирања буџета и планова рада јавних предузећа,
- Непланска изградња и ширење система,
- Преоптерећеност фекалних колектора и водоводне мреже.
- Неажуран катастар подземних инсталација

Потенцијали за развој

- Геостратешки положај Пожеге као саобраћајно чвориште западне Србије,
- Започета гасификација Општине,
- Коришћење донаторских фондова,
- Квалитетна пијаћа вода - водосистем Рзав,
- Међуопштинска сарадња (водоснабдевање, гасификација, депонија).

Смернице

На националном нивоу дефинисане су следеће смернице које имају утицаја на општину Пожега:

- Изградња ауто пута Београд-Пожега⁴,
- Изградња регионалне депоније Дубоко⁵,

⁴ PPPN infrastrukturnog koridora Beograd-Južni jadranski

⁵ Strategija upravljanja otpadom

- Подстицај за квалитетније инфраструктурно опремање зоне (електрична енергија, вода и канализација, телекомуникациони каблови, интерни железнички колосеци, производни и складишни објекти и др.)⁶
 - Реконструкција и модернизација железничких пруга - приоритети су: (Сталаћ-Краљево-Пожега, Београд - Бар)⁷.
- Постојећа општинска планска документација дефинише следеће циљеве и смернице:
- ❖ изградња ауто путева и магистралних путева у складу са просторним планом Србије(E761 и E 763)
 - ❖ изградња брана(хидроцентрала са акумулацијом) брана Сврачково и брана Роге а у складу са ПППН систем Рзав
 - ❖ изградња туристичких капацитета у селу Тометино поље а у склопу ваљевских планина а у складу са ПППН Дивчибаре
- План промена:
- Ефикаснија наплата комуналних услуга и увођење економске политике цена,
 - Увођење тржишних принципа у пословању,
 - Реструктурирање комуналних предузећа,
 - Увођење стандарда квалитета у област пружања комуналних услуга,
 - Изградња свести грађана о потреби рационалног коришћења комуналних услуга,
 - Формулисање програма одржавања и заштите јавних добара и комуналних објеката,
 - Изградња комуналних објеката, реконструкција и одржавање постојећих

Општи циљ

РАЗВИЈЕНА ИНФРАСТРАКТУРА И ЕФИКАСНЕ КОМУНАЛНЕ УСЛУГЕ УЗ ПОШТОВАЊЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Стратегија развоја

1. Стратегија изградње и управљања инфраструктурним системима

- 25.6 Стварање база података о постојећим системима
- 25.7 Израда планске и пројектне документације,
- 25.8 Примена информационах технологија у циљу унапређења пружања комуналних услуга
- 25.9 Едукација грађанства у коришћењу инфраструктурних система и плаћању услуга,
- 25.10 Изградња инфраструктурних система,
- 25.11 Унапређење људских ресурса (обука, едукација, усавршавање, праћење техничко-технолошких иновација),
- 25.12 Набавка савремених техничких средстава,
- 25.13 Обезбеђивање доступности инфраструктурних система и комуналних услуга особама са посебним потребама,

26. Стратегија унапређења улоге локалне самоуправе у развоју инфраструктурних система

⁶ Strategija regionalnog razvoja

⁷ Isto

- 26.1 Израда и усвајање програма изградње и одржавања инфраструктурних система уз учешће цивилног друштва,
 - 26.2 Обезбеђивање средстава у буџету општине ради развоја инфраструктурних система,
 - 26.3 Формирање економских цена,
 - 26.4 Ефикаснија наплата комуналних услуга,
 - 26.5 Коришћење донаторских и републичких фондова,
 - 26.6 Израда програма, предлога пројеката и обезбеђење потребне документације за реализацију пројеката по принципу заједничког финансирања (међуопштинска сарадња),
 - 26.7 Искоришћење геостратешког положаја у функцији развоја (бесцаринска зона, робно транспортни центар),
 - 26.8 Увођење стандарда ЕУ у организацију и функционисање предузећа која се баве планирањем и одржавањем инфраструктуре
- 27. Стратегија енергетске ефикасности у рационализованим инфраструктурним системима**
- 27.1 Израда програма енергетске ефикасности,
 - 27.2 Евидентирање свих корисника комуналних услуга,
 - 27.3 Успостављање даљинске контроле и управљање над свим инфраструктурним системима,
 - 27.4 Перманентна медијска кампања о потреби рационалног коришћења природних ресурса

Земљишна политика

Грађевинско, пољопривредно, шумско и водно земљиште имају велику улогу као потенцијал за развој општине Пожега. Као значајни природни ресурси представљају неадекватно искоришћен потенцијал.

Од укупне површине расположивог земљишта на територији општине пољопривредно земљиште обухвата око 65 %. У структури пољопривредног земљишта оранице и воћњаци чине 34% , ливаде и пашњаци 30 %, шуме око 30 %, а остале површине распростиру се на 6%. У привредној структури општине показује се да су доминантне делатности прерађивачка индустрија и пољопривреда. При томе удео пољопривредне производње у НД општине у последње 4 године прогресивно опада, што се надокнађује уделом привреде. Према структури власништва пољопривредног земљишта око 95% се налази у приватном власништву, а одликују га уситњене парцеле и низак ниво примене савремених агро-техничких мера и еколошких стандарда, као и контроле примене разних средстава за заштиту.

Шумске површине заузимају више пределе Општине, а од укупног простора под шумама око 73% је у приватном, а 27% је у државном власништву. Шуме одликује неповољно стање по узгојном облику: високих шума је мало (22%) у односу на изданачке шуме и шикаре (24%). Разређене и девастиране шуме покривају значајан део шумских површина (36%). У саставу шума доминирају лишчари (73,2%), док је учешће четинарских врста недовољно (27,8%), поготово са аспекта здравствено-рекреативног потенцијала.

Територију Општине Пожега карактерише изузетно богата мрежа водотокова који дренирају два врло значајна планинска система. Уз Велики Рзав, ту су најзначанији Моравица, Скрапеж и Ђетиња који стварају ток Западне Мораве. Њих одликује бујични карактер и појава ерозије, а регулационо су уређивани само доњи токови Ђетиње и Скрапежа.

Грађевински реон градског насеља Пожега одређен је преиспитаним ГУП-ом Пожеге (1050ха), а усвојеним Програмом за израду Плана генералне регулације Пожеге предложено је да грађевински реон буде проширен на 1200ха. Грађевинска подручја сеоских насеља на територији општине Пожега нису дефинисана Општинским Одлукама нити су за њих рађени урбанистички планови, па Нацрт просторног плана Општине даје орјентационе границе грађевинских подручја поштујући фактичко стање уз могућност увећања у складу са значајем насеља у мрежи центара насеља.

Одлуке о накнадама за уређивање и коришћење грађевинског земљишта донете су за градско подручје 2003-2004. године али нису ажуриране после најновије измене Закона. За сеоско подручје примењује се наплата накнаде за уређивање при одобравању изградње објеката, али и она није усклађивана са задњом изменом.

Основни проблеми

- Локална самоуправа нема власништво над грађевинским земљиштем и објектима (немогућност уписа власништва општине над земљиштем),

- Неодговарајуће коришћење грађевинског земљишта,(неажурност у евиденцији земљишта којим располаже Општина,важећих ии истеклих уговора о закупу, при усклађивању висине закупнине и сл.)
- Неажуран катастар земљишта и катастар непокретности
- Републички прописи лимитирају општинама коришћење земљишта на адекватан начин и по тржишним принципима,
- Некоришћење пољопривредног земљишта напуштених и старачких домаћинстава,
- Непостојање евиденције о напуштеним и старачким домаћинствима,
- Недоследна примена Закона о пољопривредним земљиштем,
- Недовољни институционални капацитети и координација између институција које су надлежне за газдовање земљиштем (надлежне службе ОУ, ЈП Дирекција за изградњу Пожега, локална служба за катастар непокретности),

Потенцијали за развој

- постојање планске документације (ППО, урбанистички планови, план коришћења пољопривредног земљишта),
- дефинисане приоритетне локације које локална самоуправа може искористити као развојни потенцијал (економски развој, градња - супра и инфраструктура),
- интегрални приступ у газдовању земљиштем и природним ресурсима (водни потенцијали, рудно богатство, термо-минерални извори, пољопривредно земљиште итд.).

Смернице

Извод из општинске планске документације:Просторни план општине (прва фаза израде- стратегије развоја планског подручја).

Основни циљеви за ову област у нацрту Просторног плана Општине Пожега су:

-заштита и рационално коришћење природних ресурса, нарочито дефицитарних и стратешки знаћајних за развој и квалитет живота;

- стварање планских предуслова за дисперзију секундарних делатности ван општинског центра, давањм предлога за избор локација, њихово инфраструктурно опремање и обезбеђење услова за развој производних капацитета у осталим центрима у мрежи насеља;

- стварање планских предуслова и инструмената за контролисано ширење општинског центра.

Приоритетне активности за прву фазу инплементације до 2015 године и прву фазу реализације планских решења до 2010 године су:

- формирање система заштите коришћења и унапређења функције пољопривредног земљишта на нивоу општине Пожега;
- успостављање организационих, техничко-технолошких, еколошких и економских услова за интегрални рурални развој;

- израда карте бонитета земљишта за равничарко-долински и сточарско-ратарски реон 1:5000 ради заштите земљишта прве до треће бонитетне класе и примене правила изградње и уређења простора;
- израда и спровођење програма очувања пољопривредног земљишта и одрживог развоја пољопривреде у рубним зонама Пожеге;
- укрупњавање и техничко-технолошка модернизација породичних газдинстава;
- заустављање процеса пропадања старачких тј регресивних домаћинстава трансвером њиховог земљишта са продуктивнијим пољопривредницима;
- заштита и унапређење постојећих шума;
- пошумљавање и подизање нових шума;
- стимулација развоја нових шума;
- пошумљавање 660ха у сливу акумулације Сврачково-Роге;
- пошумљавање земљишта слабијег производног потенцијала према динамици утврђеној општом и посебним основама газдовање шумама у државном власништву и програмима пошумљавања земљишта у приватном власништву;
- приоритет реализације до 2010 године је започети грађење бране Сврачково, објекат за скретање реке и започети насипање тела бране;
- реализација биотехничких и биолошких мера у оквиру пројекта антиерозионог уређења простора слива акумулације Сврачково, како би се остварили пуни ефекти заштите акумулације од засипања;
- истражни и припремни радови за повећање степена заштите од великих вода (тзв. стогодишње велике воде) у зони града Пожеге;
- за фазу реализације до 2015. године завршетак бране Сврачково, чишћење и санитација простора акумулације;
- уређење корита Велоког Рзава низводно од бране Сврачково на принципу природне регулације, како би се очувале изванредна еколошка и амбијентална вредност и билошка разноврсност тог водотока;
- почетак реализације бране и акумулације Роге, реализације објеката за скретање реке и почетак насипања бране;
- реализација радова којима се повећава степен заштите од великих вода у зони града;
- реализација осталих радова на уређењу водотока у зони града по принципима «урбане регулације», складним повезивањем урбаних садржаја града са целим обалним појасом и акваторијама водотока, као и завршетак радова на стабилизацији корита водотока у зони пруге и усклађивање свих тих радова са функцијама локалног изворишта;
- додатно антиерозионо уређење простора слива акумулације Роге у оквиру пројекта њене заштите, као и санирање ерозионих жаришта на јужним падинама Маљена, у горњим деловима слива Беле Каменице, Каменице и Скрапежа.

За 60% градског подручја општине донето је више урбанистичких планова а у току је израда новог урбанистичког плана Пожеге.

У Програму за израду ПГР Позеге дати су следећи циљеви:

-конципирање развоја изградње и уредјења на основу петходно урађеног или паралелно радјеног програма развоја општине и просторног плана општине;

-припремање индустријске зоне (откуп земљишта ,комунално опремање), намењене приоритетним активностима, претезно за средња предузећа и планско омогуцавање локација и услова за малу привреду уз постовање еколоских критеријума, са флексибилним условима градње);

-Израда каталога потенцијаних локација за инвеститоре, у циљу стварања услова за инвестирање и тиме отварање нових радних места;

-сирење градске територије на квалитетно пољопривредно (до четврте бонитетне класе) омогуцити само због посебно профитабилних привредних (производних, трговинских, сервисних и саобраћајних)програма, као и због неопходних мрежа и објеката инфраструктуре, уз врло рационално корисцење простора, његово комунално опремање, уредјење и заштиту;

У циљу успостављања економије градског земљишта у Пожеги, неопходно је створити институције тј. пре свега механизме који би омогућили да се средства уложена у опремање земљишта поврате у реалном економском износу, како би се омогућила одговарајућа понуда локација и простора (кроз развој новог земљишта, урбану обнову, реструктурирање постојећих простора и сл.)⁸

Стратегија развоја шумарства РС, стратегија и подстицања развоја страних улагања, стратегија привредног развоја , регионалн развој РС, стратегија развоја пољопривреде и друге усвојене националне стратегије у одредјеној мери дотицу се ове проблематике.

Стратегија развоја пољопривреде Србије (Сл. Гл.РС, бр. 78/05) не садржи просторне одреднице, тако да не постоје јасни и обавзни инпути које је потребно и могуће разрађивати кроз израду развојних докумената тако да не преставља ограничавајући оквир по питању израде Програма развоја општине. Први разлог је тај што је она општег карактера и не представља конкретну обавезу за развој Општина. А други разлог се огледа у томе што или не постоје, или нису јасно и конкретно наведени основни принципи и циљеви у развоју пољопривреде, који су обавзујући и које је потребно имплментирати на локалном нивоу.

Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007-2012. године (Сл. Гл.РС, бр.21/07) у себи интегрише и координира резултате великог броја до сада донетих стратешких докумената на нивоу Србије. Стратегија надаје пуно обавезујућих инпута за локални ниво, али даје широк спектар могућности за укључивање локалне самоуправе у проблематику равномерног регионалног развоја и то: у аграрној политици, просторном планирању, заштити животне средине, политици развоја предузетништва и страних улагања, као секторима везаним за област грађевинског земљишта.

Општи циљ

ОДГОВОРНО И ЕФИКАСНО ГАЗДОВАЊЕ ЗЕМЉИШТЕМ У ФУНКЦИЈИ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ.

Стратегија развоја

⁸ РРО

1. Стратегија коришћења земљишта у одрживом развоју локалне самоуправе

- 27.5 Израда и доношење програм уређења и газдовања земљиштем,
- 27.6 Даља израда и доношење планске документације и реализација планова,
- 27.7 Обезбеђење средстава у буџету за прибављање јавног земљишта,
- 27.8 Ажурирање критеријума и принципа за валоризацију локација и зонирање на основу тржишних принципа,
- 27.9 Израда студије ревитализације и коришћења пољопривредног земљишта напуштених домаћинстава,
- 27.10 Оснивање буџетског фонда за развој пољопривреде (аграрни буџет).
- 27.11 Оснивање локалног буџетског фонда за уређење водотокова и водног земљишта
- 27.12 Оснивање локалног буџетског фонда за очување и одржавање Шумских комплекса.

28. Стратегија унапређења институционалних капацитета локалне самоуправе у газдовању земљиштем

- 28.1 Стална едукација и усавршавање у области управљања земљиштем,
- 28.2 Формирање и ажурирање базе података имовине локалне самоуправе и корисника,
- 28.3 Изградња капацитета у институцијама које управљају земљиштем (унапређење процедура, појашњење надлежности и улога),
- 28.4 Унапређење транспарентности процедура у газдовању земљиштем (учешће у изради планова, представљање планских решења, оглашавање локација итд.),
- 28.5 Успостављање сталне сарадње између општинских институција у циљу усаглашавања потреба и реализације програма уређења земљишта,
- 28.6 Евидентирање и израда програма коришћења пољопривредног земљишта напуштених домаћинстава и реализација програма.

29. Стратегија унапређења нормативних аката за газдовање земљиштем (спровођење земљишне политике)

- 29.1 Анализа и ревизија постојећих општинских одлука које се односе на земљиште,
- 29.2 Доношење адекватних одлука за рационално коришћење земљишта (одлука о раздвајању јавног од осталог земљишта, итд)
- 29.3 Унапређење општинских правних оквира за реализацију развојних планова и програма.

Животна средина

Постојеће стање

Према анализи социо-економског развоја општине брига о заштити животне средине није на задовољавајућем нивоу. Стање квалитета чинилаца животне средине је резултат дугогодишњег непланског развоја, са једне и природних детерминанти са друге стране. Пожешка котлина условљава специфичне услове микроклиме која се огледа у смањеној инсолацији укупно 1700 сати годишње. Квалитетна животна средина је фактор будућег развоја општине и пре свега се огледа у обезбеђивању здраве животне средине за становништво. Стварањем и очувањем здраве животне средине, уз истовремену промоцију, заштиту и производњу биолошки вредне хране са географским пореклом, може се створити основа за развој. Квалитетна животна средина може бити значајан потенцијал за развој општине, односно ограничење уколико би стање животне средине било угрожено.

Ваздух на територији општине представља релативно угрожен медијум животне средине. При изразито неповољним климатским условима основни су појединачни извори/котларнице и индивидуална ложишта, индустријски објекти и саобраћај.

На загађивање земљишта у општини Пожега утиче: саобраћај, неконтролисана употреба пестицида, неадекватно депоновање чврстог отпада.

Бука и вибрације су значајније изражене дуж магистралног пута М-5. Повећан ниво буке је забележен и у окружењу индустријских постројења.

На територији општине Пожега доминантни су водни токови Западна Морава, Ђетиња, Скрапежи Моравица. Скрапеж загађују отпадне насељске воде у којима је уочено присуство органских материја.

Обзиром на постојеће стање животне средине може се издвојити неколико просторних целина које су посебно изложене или потенцијално могу бити изложене загађивању:

- Индустријски објекти и комплекси / Јелен -до, Ливница, Радник, Будимка /
- Зоне интезивне пољопривредне производње на којима се врши неадекватна употреба агрохемијских средстава.
- Простори дуж постојећих саобраћајницаи инфраструктурних коридора
- Локација на којој се врши депоновање чврстог отпада у селу Годовик
- Посебно угрожена насеља или делови насеља са бесправно изграђеним објектима- комунално недовољно опремљена насеља

Као веома вредне ,на подручју општине препознате су следеће еколошке целине:

- Еколошка целина Рзав-Ђетиња

- Еколошка целина Пожега
- Еколошка целина Тометино Поље -Добриња

Основни проблеми

- Недостају средњорочни и догорочни планови заштите ЖС-е (ЛЕАП)
- Непоштовање законске регулативе,
- Недостатак инфраструктуре (депоновање отпада, одвођење и пречишћавање отпадних вода ...),
- Неадекватан институционални оквир (не постоји одељење за заштиту ЖС-е у Општини),
- Недостатак финансијских средстава,
- Незадовољавајући ниво комуналних услуга у заштити животне средине,
- Присуство каменолома који угрожавају животну средину.
- Непостојање међуопштинске сарадње у решавању проблема загађивања животне средине

Потенцијали за развој

- Постоје стручни кадрови у области заштите животне средине,
- Активна удружења грађана,
- Очувана животна средина у сеоским подручјима (Тометино поље, Лорет),
- Грађани су спремни да дају допринос очувању животне средине.
- Усвојени Просторни план подручја изворишта водоснабдевања регионалног подсистема Рзав

Смернице

Националне стратегије предвиђају доношење нормативних аката на нивоу општине, формирање институција надлежних за заштиту ЖС. Локална заједница је задужена за спровођење, уређење и управљање надзором над заштитом ЖС.

Смернице из Просторног плана општине (Стратешка процена утицаја плана на животну средину):

- Развој подручја у складу са процењеним капацитетом просторно еколошких целина, зона и локација,
- Намена простора и услови коришћења природних ресурса усаглашени са просторно-еколошким капацитетом, значајем подручја и факторима ограничења
- Планирани развој заснован на квалитативном унапређењу социо-економског одрживог развоја, представља услов за унапређење еколошких туристичких и здравствено-рекреативних и привредних вредности подручја

- Одржив развој планираних капацитета уз специјализацију засновану на обележјима и предностима подручја
- Развој инфраструктурне и комуналне опремљености сагласно мерама заштите и унапређења стања.
- Валоризација и планска подршка специфичним предностима ширег окружења
- Заштита изворишта водоснабдевања, извора термоминералне воде, хидроакумулације према условима прописанима зоне санитарне заштите, применом мера забране и ограничења
- Обавезне су мере санације и ревитализације угрожених локација у зонама изворишта и осталом подручју општине

Општи циљ

ЗДРАВА ЖИВОТНА СРЕДИНА У ФУНКЦИЈИ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ

Стратегија развоја

1. Стратегија унапређења институционалног оквира

- 1.1 Оснивање и развијање институција које се баве заштитом животне средине на локалном нивоу,
- 1.2 Континуирана израда програма и планова рада у складу са стандардима ЕУ и републичким законом и њихово спровођење,
- 1.3 Континуирана сарадња са институцијама на свим нивоима,
- 1.4 Формирање и развијање фонда за заштиту животне средине и перманентно финансирање пројеката из области животне средине,
- 1.5 Израда и реализација локалног еколошког акционог плана
- 1.6 Израда и стално ажурирање катастра загађивача
- 1.7 Унапређење сарадње са невладиним организацијама на пољу заштите животне средине

2. Стратегија развијања инфраструктуре у циљу заштите животне средине

- 2.1 Изградња, реконструкција и одржавање инфраструктурних објеката који утичу на заштиту животне средине,
- 2.2 Континуирано управљање отпадом на територији читаве општине,
- 2.3 Очување квалитета воде за пиће,

3. Стратегија модернизације услуга у циљу заштите животне средине

- 3.1 Подизање нивоа квалитета и развој комуналних услуга,
- 3.2 Израда и континуирано усаглашавање локалних прописа у области заштите животне средине и усаглашавање са националним прописима и стратегијама,
- 3.3 Увођење технолошких иновација.

30. Стратегија развијања јавне свести становништва о значају заштите животне средине

- 30.1 Доношење и имплементација програма за развијање свести о заштити животне средине у разним сферама (рециклажа отпада и сл),
- 30.2 Континуирана едукација професионалног кадра и становништва,
- 4.3 Подстицање формирања и ангажовања удружења грађана,
- 30.3 Перманентно развијање свести пре свега код деце и омладине о потреби заштите и унапређења животне средине.

Безбедност

Постојеће стање

Безбедност у општини Пожега није на задовољавајућем нивоу. Главни узроци оваквог стања су непостојање институционалног оквира, недовољна безбедност инфраструктуре и неинформисаност грађана о значају безбедности.

Анкета грађана је показала да изврстан број грађана сматра да је безбедност веома важна област у општини, а такође сматрају да је у овој области постигнуто побољшање у предходном периоду. Међутим велика већина грађана не препознаје суштину и важност решавања проблема из ове области, а нарочито потреба маргинализованих група (деце, младих, незапослених и сиромашних, самохраних родитељима, Рома, особа са инвалидитетом, старих, жена). Анкета је такође показала да је изврстан број грађана (13%) спреман да допринос побољшању безбедности.

Институције система као ни удружења грађана се довољно не баве овом области из више разлога: недовољне информисаности, недостатка средстава, мањка сарадње и непознавања сопствених интереса као ни потреба безбедног живљења у локалној заједници у многим сегментима који су наведени као основни проблеми у даљем тексту.

Основни проблеми

- Не постоји институционални оквир на нивоу локалне самоуправе, осим стаба ЦЗ и територијалне ватрогасне јединице на нивоу републичких органа.
- Недовољан превентивни и корективни рад и сарадња комисија, штабова, служби и локалне самоуправе.
- Недовољна безбедност комуналне и саобраћајне инфраструктуре и јавних објеката у општини.
- Неквалитетне услуге установа и служби које обезбеђују безбедност по питању примене позитивних законских прописа сваком из своје надлежности.
- Не постоје наменски опредељена финансијска средства у буџету општине за потребе безбедности.
- Не постојање прописа на нивоу локалне самоуправе о јасним надлежностима и одговорности.
- Не постоји ажурина база података о маргинализованим групама.
- Недовољна информисаност грађана о постојању механизма за решавање питања безбедности путем савета за безбедност у саобраћају.

- Корупција је резултат лоше организације унутар институција.
- Не постоје опредељена материјална средства и ресурси за случај елементарних непогода, пожара и сл.
- Лоша организација саобраћаја у локалној и међуградској вези.

Потенцијали за развој

- Постоје обучени кадрови за рад са маргинализованим групама,
- Постоје удружења грађана која се баве питањима безбедности,
- Постојеће инспекцијске службе,
- Едукованост запослених у полицији у вези са безбедношћу грађана,
- Формиран Штаб за цивилну заштиту.

Смернице

На националном нивоу не постоји стратегија која се директно бави питањем безбедности, али поједине Стратегије које постоје баве се питањем безбедности са свог аспекта,

Циљеви који су дефинисани у националним стратегијама:

- Питања положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове,
- Јачање и заштита инфраструктуре,
- Превенција настајања нових подручја са великим развојним проблемима
- Неговање равноправности полова,
- Подизање свести и образовање јавности ради јавне подршке за спровођење антикорупцијске стратегије

На нивоу општине не постоје планови које се посебно односе на питање безбедности. Међутим велики број докумената које се односе на друге области једним делом обрађују и сегмент безбедности (Просторни план општине и урбанистички планови) и садрже мере и услове са аспекта безбедности у складу са позитивним прописима.

Општи циљ

ВИСОК СТЕПЕН БЕЗБЕДНОСТИ ЗА ЖИВОТ И РАД

Стратегија развоја

- 1. Стратегија унапређења институционалне подршке проблемима безбедности**
 - 1.1 Формирање и развијање институција која се баве питањима безбедности (савета безбедности, НВО, удружења грађана, неформалних група, тимова у свим областима),
 - 1.2 Израда, примена и континуирано праћење примене планова за безбедност у складу са захтевима ЕУ и републичким законима, а према потребама локалне заједнице,
 - 1.3 Континуирана борба против корупције,
 - 1.4 Развијање система цивилне заштите,
 - 1.5 Постојање развијене противградне заштите
 - 1.6 Формирање и ажурирање базе података о маргинализованим групама,
 - 1.7 Формирање и развој фонда за подизање нивоа безбедности у локалној заједници
- 2. Стратегија развоја инфраструктуре у функцији безбедности**
 - 2.1 Континуирано прилагођавање инфраструктуре захтевима безбедности по стандардима ЕУ, а у складу са законим РС
 - 2.2 Побољшање квалитета услуга у области безбедности у локалној заједници,
 - 2.3 Континуирано подизање нивоа безбедности производних постројења и заштите на раду
- 3. Стратегија континуираног превентивног и корективног рада**
 - 3.1 Континуирано планирање превентивног и корективног рада
 - 3.2 Континуирана едукација и подизање нивоа свести о безбедности
 - 3.3 Континуирана борба против делинкветног и девијантног понашања
 - 3.4 Повећање утицаја цивилног друштва на безбедност
 - 3.5 Редовно информисање грађана о стању безбедности у граду